

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۰۱ اگست ۲۰۱۷

بحران قطر ادامه دارد!

قطر به لحاظ جغرافیایی کوچک، با جمعیتی حدود دو میلیون و نیم شهروند است که بخشی از آن نیز کارگران مهاجر هستند. اما این کشور کوچک، به لحاظ اقتصادی و منابع سرشار و غنی نفت و گاز و غیره، و همچنین با سرمایه‌گذاری‌های کلان در کشورهای مختلف جهان، یک ابرقدرت اقتصادی محسوب می‌شود. به همین دلیل تاکنون توانسته در برابر فشارها و تحریم‌های چهار کشور تحریم‌کننده عربی مقاومت کند. البته با حمایت روسیه، ایران، ترکیه و بسیاری از کشورهای غربی.

اخیرا عربستان، بحرین، امارات متحد عربی و مصر که به چهار کشور «ضد قطر» معروف شده‌اند، اعلام کردند که همچنان به شکل مشروط، حاضر به مذاکره با قطر خواهند بود. با این موضوع، به نظر می‌رسد که نرمشی نسبت به مواضع قبلی‌شان علیه قطر به وجود آمده است.

وزیران خارجه این چهار کشور متحد علیه قطر، در اجلاسی که روز یکشنبه ۳۰ ژوئیه ۲۰۱۷ - ۸ مرداد ۱۳۹۶ در شهر منامه (پایتخت بحرین) برگزار شد، اعلام کردند به شرطی که قطر دست از حمایت از تروریسم و افرای‌گری بردارد، آماده مذاکره خواهند بود.

این وزیران در منامه به دیدار حمد بن عیسی آل خلیفه، پادشاه بحرین نیز رفتند. او به این مناسبت ادعا کرد که چهار کشور عرب تاکنون «قربانیان زیادی در راه مبارزه با تروریسم و دفاع از خود داده‌اند.» پادشاه بحرین بدون این که از قطر اسم ببرد گفت «ما در مقابله با تهدید تروریستی تلاش خواهیم کرد.»

چهار وزیر خارجه در بیانیه خود تأکید می‌کنند که تحریم‌ها علیه قطر «مطابق با قوانین بین‌المللی است.» آن‌ها می‌افزایند که دولت قطر در راه زیارت حج شهروندانش مانع ایجاد می‌کند. چندی پیش قطر اعتراض کرده بود که عربستان شرایط حج را دشوارتر کرده است. در واقع ریاض ورود پروازهای مستقیم حجاج قطری را توسط شرکت هواپیمایی قطر ممنوع کرده است.

پیش‌تر نیز «محمد بن عبدالرحمن آل ثانی»، وزیر خارجه قطر از سازمان ملل متحد خواست برای حل بحران خلیجی تلاش کند. وزیر قطری بعد از دیدار با آنتونیو گوتیرس، دبیرکل سازمان ملل متحد در جمع خبرنگاران گفت که از او خواسته تا به حل بحران منطقه کمک کند. دبیر کل سازمان ملل بار دیگر از تلاش‌های میانجی‌گرانه کویت برای حل بحران خلیج حمایت کرد.

در واشنگتن وزیر قطری با همتای امریکائی خود دیدار کرد و هیتر نویرت، سخن‌گویی وزارت خارجه امریکا گفت که حل بحران خلیج با گفتگوی تمامی طرف‌های درگیر و بر سر یک میز مذاکره حل خواهد شد. نماینده دائم چین در سازمان ملل متحد درباره بحران خلیج گفت که باید با گفتگوی برادرانه بین کشورهای عضو شورای همکاری حل شود و چین ابراز امیدواری کرد که مذاکرات مستقیم برای حل بحران آغاز شود. وزیر خارجه قطر گفت که کشورهای بایکوت کننده این کشور اقدامی انجام نداده‌اند و قطر مایل است این بحران از راه دیپلماتیک حل شود و حاکمیت این کشور نقض نشود.

قطر پس از آن که روز دوشنبه ۱۵ تیر ۱۳۹۶ عربستان سعودی، بحرین، مصر، یمن، و امارات متحده عرب کل روابط دیپلماتیک خود را با آن قطع کردند به مرکز بحران‌های دیپلماتیک تبدیل شده است. به‌گزارش سی ان ان، با نگرانی سرمایه‌گذاران از این بحران ارزش سهام در دوحه بیش از ۷ درصد سقوط کرد، اما خود قطر پشتوانه‌ای از سهام مختلف دارد که شامل سهام همه چیز می‌شود؛ از سهام فلوکس واگن گرفته تا سهام تیفانی اند کو. ثروت عظیم پادشاهی قطر بیش از ۳۰ میلیارد دلار در سهام و میلیاردها دلار دیگر هم در سایر دارائی‌ها سرمایه‌گذاری شده است. این سرمایه که به آن سازمان سرمایه‌گذاری قطر گفته می‌شود در سال ۲۰۰۵ برای رشد درآمد به دست آمده از منابع طبیعی این کشور عضو اوپک تأسیس شد.

عربستان، مصر، امارات متحده عربی و بحرین، از قطر خواسته‌اند تا پایبندی خود را به «شش اصل» برای مقابله با افراطی‌گری و تروریسم اعلام کرده و برای پذیرش طرحی در عمل به آن‌ها، با این کشورها مذاکره کند. چهار کشور عربی در میانه خرداد ماه، با متهم کردن دوحه به «حمایت از تروریسم»، «دخالته» در امور برخی از کشورها و یا «به‌خطر انداختن» امنیت و ثبات در منطقه، تمامی روابط خود را با قطر قطع کرده، مسیرهایی ورودی و خروجی به آن کشور را بستند. قطر این اتهام‌ها را رد کرده و چهار کشور، و در صدر آن‌ها عربستان و امارات، را به تلاش برای دخالت در امور خود و نادیده گرفتن حق حاکمیت ملی‌اش، متهم کرده است. کشورهای عربی پیش از این فهرستی از شرایط خود را برای از سرگیری روابط با دوحه فرستاده بودند که از جمله آن‌ها کاهش شدید روابط با ایران، تعطیلی شبکه الجزیره و یا برچیدن پایگاه نظامی ترکیه بود. دوحه این شروط را رد کرد.

عبدالله المعلمی، نماینده عربستان در سازمان ملل متحد، ۲۷ تیر ماه در جمع خبرنگاران گفته است چهار کشور اکنون خواستار رعایت اصول شش‌گانه‌ای هستند، که وزرای خارجه در نشست پنجم ژوئیه در قاهره بر سر آن توافق کردند. معلمی ابراز امیدواری کرده است که قطر نیز تعهد خود را به این اصول اعلام کند.

نماینده عربستان در سازمان ملل در عین حال گفته این کشورها می‌توانند در مورد جزئیات، «تاکتیک‌ها» و «ابزارهای» مورد نیاز در اجرای این اصول، گفت‌وگو کنند: «می‌توانیم مذاکره و تعامل کنیم.» المعلمی به خبرنگاران گفته جلوگیری از تحریک به خشونت و افراطی‌گری در اولویت قرار دارد، ولی جزئیاتی مانند «تعطیلی شبکه الجزیره» ممکن است ضروری نباشد: «اگر تنها راه دستیابی به آن‌ها (اصول شش‌گانه) تعطیلی الجزیره است، قبول؛ و اگر می‌توانیم بدون بستن شبکه الجزیره به آن‌ها برسیم هم خوب است.»

روزنامه نیویورکتایمز می‌گوید دیپلمات سعودی و متحدان آن گفته‌اند چهار کشور اکنون در مورد جزئیاتی که قطر باید آن‌ها را رعایت کند، صحبت نمی‌کنند. هدف آن‌ها پایبندی به اصول مقابله با تروریسم و افراطی‌گری، جلوگیری از تأمین منابع مالی و پناهگاه امن برای گروه‌های تروریستی، جلوگیری از تبلیغ خشونت و نفرت‌پراکنی و عدم دخالت در امور داخلی دیگر کشورها است.

وزیر امارات متحده عربی در امور همکاری‌های بین‌المللی نیز گفته است هر پنج کشور روابطی مستحکم با ایالات متحده دارند «و ما معتقدیم امریکا نقشی بسیار سازنده و مهم در ایجاد یک راه‌حل صلح‌آمیز برای بحران جاری دارد.»

رکس تیلرسون، وزیر خارجه امریکا، به‌تازگی در سفری به منطقه خاورمیانه با مقام‌های قطر و چهار کشور عربی دیدار کرده بود؛ دیدارهایی که در راستای تلاش‌های واشینگتن برای حل بحران صورت گرفتند. در دوحه، تیلرسون و هم‌تای قطری او، یادداشت تفاهمی برای مقابله با تروریسم و تأمین منابع مالی «گروه‌های تروریستی» امضا کردند. کشورهای عربی ساعاتی بعد در بیانیه‌ای از این اقدام استقبال کرده ولی گفته بودند کافی نیست.

عبدالله المعلمی در عین حال گفته آینده‌ی قطر در همراهی با همسایگان آن است که تأمین می‌شود و «نه مکان‌های دور»؛ آسوشیتدپرس می‌گوید این اشاره به‌طور مشخص به کشورهای ترکیه و ایران است که طی هفته‌های اخیر به‌شکلی از دوحه حمایت کرده‌اند.

نماینده عربستان در سازمان ملل گفته «برادران ترک ما لازم است درک کنند، که عصر مداخله پنهانی، و به‌نوعی ناخواسته، در جهان عرب، مدت‌ها است که سر آمده. اگر ترکیه می‌خواهد نقشی سازنده بازی کند، استقبال می‌کنیم، اما تلاش برای ایفای نقش از طریق ایجاد پایگاه نظامی و دخالت نظامی، نتیجه‌بخش نخواهد بود و به‌چهره ترکیه در جهان عرب آسیب می‌زند.»

ماه گذشته، عربستان، مصر، امارات و بحرین به‌دلیل آنچه «حمایت از تروریسم» اعلام شد، روابط دیپلماتیک خود را با قطر قطع کردند. قطر تا کنون چندین بار این اتهام را رد کرده است.

منطقه خلیج‌فارس شامل جزایر و ۸ کشور حاشیه آن است. این ۸ کشور عبارت‌اند از ایران، عراق، کویت، عربستان، قطر، بحرین، امارات و عمان.

خلیج‌فارس از دهانه اروندرود که خود از پیوستن کارون و دجله و فرات به وجود آمده تا شبه‌جزیره مسندم در عمان امتداد و از طریق دریای عمان با اقیانوس هند ارتباط دارد. تنگه هرمز حد فاصل خلیج‌فارس تا دریای عمان است. در خصوص اهمیت تنگه هرمز برای بقاء و دوام خلیج‌فارس همین‌قدر کافی است که اگر خلیج‌فارس توسط این راه آبی به آب‌های آزاد جهان ارتباط نمئیافت به صورت مردابی کم آب و شور مزاری خشک درمی‌آمد.

منطقه‌ای است که سرزمین‌های میان دریای مدیترانه و خلیج‌فارس را شامل است. خاورمیانه بخشی از آفریقا-اوراسیا را یا به‌طور خاص آسیا شمرده می‌شود و در برخی موارد جزئی از آفریقای شمالی را در برمی‌گیرد.

اقتصاد خلیج فارس

اهمیت اقتصادی خلیج فارس در طول قرون اخیر، از نظر استراتژیکی و مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده و بیش‌ترین اهمیت آن به مسائل اقتصادی اقتصادی برمی‌گردد. وجود منابع عظیم نفت و گاز در خلیج فارس و کشورهای همجوار آن، علت واقعی اهمیت اقتصادی این منطقه می‌باشد. کشورهای عربی جنوب خلیج فارس به تنهایی بیش از نیمی از ذخایر نفت شناخته شده جهان را دار می‌باشند و ده درصد دیگر در امتداد کشور ایران وجود دارد. موقعیت تجاری مناسب این منطقه، باعث اهمیت آن به‌عنوان مرکز تجاری یا راه ارتباطی بین شرق و غرب شده است.

بازار منطقه خلیج فارس، همچنان ارزش خود را به‌عنوان بازار فروش خدمات و کالاهای مشرقی و سرمایه‌های و یا بازار سرمایه حفظ کرده و نقش بسیار حساسی را در تعادل تراز پرداخت‌های خارجی کشورهای جهان، به‌خصوص کشورهای صنعتی غرب و ژاپن به‌عهده دارد.

اهمیت دیگر خلیج فارس به وجود منابع عنی معدنی و غذایی این منطقه و کشورهای حاشیه خلیج فارس مربوط می‌شود. در این منطقه انواع و اقسام ماهی‌های خوراکی و تزئینی و همچنین منابع معدنی مانند آهن، خاک سرخ، گوگرد، سرب و ... فراوان یافت می‌شود.

منابع نفتی؛ اهمیت و ارزش اصلی خلیج فارس به‌خاطر وجود منابع سرشار نفت در این منطقه است، که روز به روز بر اهمیت این منطقه می‌افزاید. منابع نفتی سرشاری در کف خلیج فارس به‌علت ادامه طبقات نفت‌خیز زاگرس به سمت جنوب وجود دارد که قسمت زیادی از آن در حال حاضر مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.

ذخایر نفت فلات قاره خلیج فارس در حدود شصت میلیارد بشکه است و امارات، شارجه و دبی تمام و قطر نصفی از تولیدات نفتی خود را از مناطق فلات قاره به‌دست می‌آورند.

گاز طبیعی از منابعی است که به علت فراوانی ذخایر، بر اهمیت خلیج فارس افزوده است. کشورهای خلیج فارس در سال ۱۹۸۵، ۲۷/۵ درصد کل ذخایر جهانی گاز را دارا بوده و ایران با ذخیره فراوان، در راس کشورهای خلیج فارس قرار دارد.

صنعت پتروشیمی، امروزه نقش عمده‌ای در پیشرفت اقتصاد و توسعه صنایع کشورهای جهان دارد. ۱۴ نوع محصولات صنعتی در کشورهای پیشرفته از صنایع پتروشیمی به‌دست می‌آید.

آهنگ رشد این صنعت نسبت به صنایع دیگر بیشتر بوده، به‌طوری که رشد آن در تولید کالاهای مصرفی مانند الیاف مصنوعی، پلاستیک و لاستیک مصنوعی در سال‌های اخیر بی‌سابقه است.

صنایع پتروشیمی در کشورهای خلیج فارس نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. برای مثال، کارخانه‌ای برای تولید اوره و اسید سولفوریک در نزدیکی چاه‌های نفت عربستان ایجاد شده که به‌صورت اقتصادی به تولید مشغول بوده و سالانه ۳۳۰۰۰۰ تن اوره، صد هزار تن اسید سولفوریک در نزدیکی چاه‌های نفت عربستان ایجاد شده که به صورت اقتصادی به تولید مشغول بوده و سالانه ۳۳۰۰۰۰ تن اوره، صد هزار تن اسید سولفوریک و بیست هزار تن ملانین تولید می‌کند.

مجتمع پتروشیمی (خلیج فارس) نیز با ظرفیت روزانه یک هزار تن آمونیاک و هزار تن متانول از سال ۱۹۸۵ در بحرین شروع به کار کرده است. این مجتمع متعلق به صنایع پتروشیمی خلیج فارس است که سال ۱۹۸۰ توسط کشورهای عربستان سعودی، بحرین و کویت به‌طور مشترک در بحرین تشکیل شد.

اولین ارخانه کود شیمیایی برای تولید آمونیاک و سولفات در سال ۱۹۶۶ با ظرفیت ۵۰ تن در روز در کویت مورد بهره‌برداری قرار گرفت و هم‌اکنون ظرفیت تولید آن به ۹۵۰ تن در روز افزایش یافته است.

پس از انقلاب ۵۷ مردم ایران و پایان جنگ، صنایع پتروشیمی در ایران مورد توجه قرار گرفته و پیشرفت‌های خوبی در راه تولید آن به‌دست آمده است. این صنایع به‌طور عمده در کناره خلیج فارس مانند صنایع پتروشیمی آبادان، خارک و شیراز استقرار یافته است. صنایع پتروشیمی اراک نیز که یکی از بزرگترین مجتمع‌های پتروشیمی ایران است، اخیراً راه‌اندازی شده است.

مجتمع کیمیایی رازی (بندر خمینی) تولیدکننده کودهای شیمیایی ازته، فسفات و گوگرد بوده و شرکت سهامی پتروشیمی ایران - نیپون به تولید مواد نرم‌کننده پلاستیک مشغول است. کارخانه پولیکا (کرج) تولیدکننده لوله‌های خشک پی وی سی، اتصالات لوله و ترکیبات نرم مورد نیاز کابل‌سازی و مجتمع پتروشیمی آبادان دارای خط تولید پی وی سی و مجتمع شیراز دارای خط تولید کود شیمیایی، کربنات و بی‌کربنات دوسود است.

مدارک تاریخی مربوط به تاریخ دریانوردی در آب‌های جهان نشان می‌دهد که خلیج فارس، از دوران‌های قدیم مورد توجه بوده، همواره به‌عنوان یکی از با ارزش‌ترین آبراه‌های تجاری جهان از آن استفاده شده است.

این اهمیت هر چند در طول زمان متفاوت بوده، ولی در واقع، از محدوده معینی خارج نشده است. مهم‌ترین اهمیت خلیج فارس موقعیت جغرافیایی خاص آن است که از نظر نظامی و تجاری در طول تاریخ مورد توجه دولت‌ها بوده است.

اهمیت دیگر خلیج فارس، به ارزش‌های اقتصادی آن مربوط است. وجود منابع غنی معدنی و غذایی در آب‌ها و کشورهای حاشیه آن، به این منطقه اهمیت بسیار بخشیده است.

بندرهای خلیج فارس و دریای عمان، قرن‌های متمادی دارای اهمیت و اعتباری ویژه‌ای در بازرگانی دریایی و مبادلات تجاری دنیا قدیم بوده، هم‌اکنون نیز بعضی از آن‌ها، اهمیت خود را حفظ کرد و نقش مهمی را در حمل و نقل دریایی خلیج فارس ایفا می‌کنند. مجتمع بندری شهید رجایی ایران، یکی از این بندرهای مهم است. این مجتمع عظیم بندری در بیست کیلومتری غرب بندر عباس، در دامنه کوه‌های (کشار) و (گچین) قرار گرفته است و از نظر موقعیت دریایی در دهانه وردی خلیج فارس واقع شده است. از دیگر بندرهای مهم ایران در منطقه خلیج فارس بندرهای خمینی، خارک، آبادان، خرمشهر، بوشهر و چاه‌بهار را می‌توان نام برد.

بندرهای مهم کشورهای دیگر خلیج فارس عبارت از: بصره، ام‌اقصر و فاو (عراق)، راشد، زاید، مجتمع بندری راس‌الخیمه و جبَل‌علی (امارات متحده عربی)، دوحه ام‌سعید (قطر)، طهران (عربستان سعودی) و کویت و میناء احمدی (کویت).

افزایش قیمت نفت از سال ۱۹۷۳ به بعد، قدرت مالی کشورهای تولیدکننده نفت را بالا برد که به‌دنبال آن، غربی‌ها کوشیدند، کشورهای منطقه خلیج را به مصرف‌کنندگان خوبی برای کالاهای ساخته شده کشورهای صنعتی تبدیل کنند. از آن وقت بود که منطقه خلیج فارس، محلی مناسب برای گردش دالرهای نفتی و تجارت کالاهای صنعتی و سرمایه‌ای شد. در بخش سرمایه‌گذاری صنعتی، ایجاد کارخانه‌های مونتاژ که خود عاملی برای وابستگی به واردات بود به اجرا درآمد.

نعمت‌ها و گنج‌های فراوانی در خلیج فارس نهفته است؛ چنان‌چه بیش از ۱۵۰ نوع ماهی در دل آب‌های منطقه یافت می‌شود که هر کدام از آن‌ها طعم و لطافت خاص خود را دارد. آبزیان خلیج فارس از نظر زندگی و شرایط محیط، وضع خاصی دارند، زیرا آبزیان خلیج فارس به استثنای یکی دو نوع از آن‌ها وارد آب شیرین اروند رود، بهمن شیر و

کارون می‌شوند. همه در آب شور زندگی کرده و در همان‌جا تخم‌ریزی و تولید مثل می‌کند. آشنایی با شرایط محیط و زندگی ماهی‌ها، کمک فراوانی به صید آن‌ها به‌عنوان یک منبع تغذیه می‌نماید.

اما با این وجود، همه بین منابع سرشار و عنی و در راس همه نفت و گاز نه تنها رفاه و آسایش و آرامش چندانی برای مردم این منطقه ایجاد نکرده، بلکه همواره در راس کشورهای این منطقه یک مشت جانی با گرایش‌های میلیتاریستی، مذهبی، ناسیونالیستی و فاشیستی قرار گرفته‌اند و زیست و زندگی را برای مردم این منطقه تیره تار و تلخ کرده‌اند. همین منابع نیز توجه دولت‌ها و قدرت‌های بزرگ را نیز به این منطقه معطوف کرده تا در راستای منافع اقتصادی، سیاسی و نظامی خود و دسترسی به مواد خام، مانورهای مختلفی از رانداختن جنگ‌های داخلی و منطقه‌ای گرفته تا کودتاها خونین سازمان دهند.

موقعیت اقتصادی و ژئوپلیتیک قطر و ایران

در حالی که تحولات اخیر خاورمیانه صلح شکننده خلیج فارس را تهدید کرده بود دو اطلاعیه مهم وضعیت امنیت انرژی منطقه و تا حدودی جهان را تغییر داد. قطر اعلام کرد که سی درصد تولید گاز طبیعی مایع را برای پنج تا هفت سال آینده بالا خواهد برد. این تصمیم برای کشوری که بزرگترین ذخایر گازی جهان را در اختیار دارد به افزایش عرضه در مقابل تقاضا و در نتیجه کاهش قیمت‌ها خواهد انجامید و به این ترتیب به شدت بر شرکت‌های انرژی در سراسر جهان به ویژه امریکائی مالی آسیب خواهد زد.

از سوی دیگر، خبر امضای توافق ایران و توتال فرانسه مهم‌ترین قرارداد انرژی و سرمایه‌گذاری در ایران بعد از توافق هسته‌ای بوده است. این قرارداد، برای توسعه میدان گازی پارس جنوبی است که بزرگترین میدان گازی جهان بین ایران و قطر است.

با این تصمیم، توتال اولین شرکت غربی است که بعد از لغو تحریم‌ها علیه ایران مجدداً وارد ایران شده است. قرارداد جدید ۵۰/۱ درصد سهم توسعه و سرمایه‌گذاری را در اختیار خواهد داشت و شرکت ملی نفت چین نیز ۳۰ درصد. این سرمایه‌گذاری ۴/۸ میلیارد دلاری، احتمالاً کمک چندانی به شرایط بحرانی گاز و نفت ایران نخواهد کرد. به خصوص این قرارداد رسماً حراج منابع زیرزمینی ایران توسط حکومت اسلامی است. با این حال روی کار آمدن حسن روحانی در پنج سال گذشته و فرمان «نرمش قهرمانانه» رهبر در ساخت و باخت با رقبای بین‌المللی و در راس همه «شیطان بزرگ» امریکا، هنوز سرمایه‌گذارها به ندرت وارد ایران شده‌اند و از جریمه‌های احتمالی امریکا می‌ترسند. به خصوص که امریکا به تازگی تحریم‌های جدید نیز علیه ایران اتخاذ کرده است.

توتال امیدوار است که این توافق فرصت‌های دیگر در بازار نفت ایران را باز کند. ایران، بزرگترین ذخایر گازی جهان و چهارمین کشور از لحاظ ذخایر نفت جهان است. از منظر حکومت اسلامی ایران، حضور توتال در ایران می‌تواند بقیه کمپانی‌های غربی و آسیائی را برای سرمایه‌گذاری در ایران ترغیب کند.

این قرارداد در شرایطی امضاء شده که سیاست جدید واشنگتن بعد از روی کار آمدن ترامپ، عادی‌سازی روابط اقتصادی غرب با ایران را سخت کرده و از ورود بانک‌های غربی و بین‌المللی به ایران و تأمین مالی قراردادهای جلوگیری کرده است.

مجلس سنای امریکا در اواسط ماه ژوئن قانون جدید تحریم‌ها علیه ایران را تصویب کرد و اکنون کنگره مجلس نمایندگان نیز آن را مورد تصویب قرار داده‌اند. لاریجانی، رئیس مجلس حکومت اسلامی در این باره گفته است: ۹۰ درصد تحریم‌های مصوبه جدید امریکا، در حال حاضر موجود است، فقط آن را قانونی کردند؛ فقط پیاز داغ تحریم‌ها را

زیاد کردند؛ سپاه قدس قبلا هم تحریم بود؛ صدا و سیما و رسانه‌ها نباید اضطراب ایجاد کنند؛ نباید در دام تبلیغاتی امریکائی‌ها بیافتیم؛ می‌خواهند ما را عصبانی کنند و...»

فرانسه که پیش‌تر خشم امریکا و جریمه ۹ میلیارد دلاری بانک بی‌ان پی پاریس را تجربه کرده بود نیز ابتکار عمل را در دست گرفته. پویانه مدیر عامل توتال هم‌زمان با امضای این قرارداد پیام روشنی را به ترامپ فرستاد و گفت هدف از این قرارداد ساختن پل است نه دیوار.

از منظر ژئوپلیتیک، این تحولات اخیر در حوزه انرژی منطقه دو تغییر برجسته به‌همراه خواهد داشت. اول این‌که فرانسه خود را به‌عنوان یک قدرت به منطقه تحمیل کرده و آمادگی‌اش را برای مقابله با ترامپ در این حوزه نشان داده است. امانوئل ماکرون آماده مقابله با امریکائی‌هاست. از قرارداد پاریس گرفته تا ابتکار عمل در خاورمیانه.

دوم این‌که قطر و ایران هم‌زمان در مقابل عربستان سعودی قرار گرفته‌اند. زمانی که عربستان امتیازات خود در زمینه تولید نفت را نادیده گرفت و وارد جنگ قیمت نفت شد مقامات ریاض قصد داشتند سیاست‌های دولت اوباما را متوقف کنند.

ژئواستراتژی و ژئوپلیتیک، برای مدیریت منابع ملی در روابط بین‌الملل نیاز به تدوین استراتژی‌ها و دکترین‌هایی است که بتواند با کمترین هزینه بیش‌ترین کارایی را داشته باشد.

معمولا ژئواستراتژی را چنین تعریف می‌کنند: «به‌کارگیری استراتژی بر پایه جغرافیا توسط یک دولت» و یا «موقعیت مناسب جغرافیائی که به یک کشور برتری نظامی نسبت به رقیب یا رقیب می‌دهد.» به‌عبارت دیگر ژئواستراتژی ترکیبی از عوامل ژئوپلیتیک و استراتژیک که مشخص‌کننده یک حوزه جغرافیائی معین است؛ یعنی آن عوامل جغرافیائی که در یک منطقه وجود دارد قابل استفاده در حوزه استراتژی و ژئوپلیتیک است.

اما در رابطه با ژئوپلیتیک، تعاریف متعددی برای آن عرضه شده است. در ژئوپلیتیک رابطه جغرافیا و سیاست و تأثیر عوامل جغرافیائی بر سیاست ملل مطالعه می‌شود. دولت‌ها عموماً با ملاحظه اوضاع جغرافیائی خود سیاست‌گذاری می‌نمایند.

در حال حاضر قطر و ایران تاکتیک مشترکی در افزایش تولید گاز طبیعی و توقف سیاست‌های انرژی امریکا دارند. انرژی سلاح قدرتمندی است و هر دو کشور در خاورمیانه نیز از این سلاح استفاده می‌کنند.

شبکه الجزیره و حمایت قطر از اخوان المسلمین

در سال ۱۹۹۶ با افتتاح شبکه خبری الجزیره به مرکزیت دوحه، دست‌اندرکارانی که مخالفت خود را با حاکمیت‌های مستبد عرب مانند عربستان علنی می‌کردند مجال یافتند تا انتقادهای خود را رسانه‌ای کنند.

این جز اولین زبانه‌های آشکار آتش اختلاف در سال‌های دور در بین قطر و اعراب منطقه بود. امیر سابق قطر که در سال ۱۹۹۵ با کودتا علیه پدر خود حکومت را به‌دست گرفت در سال ۲۰۱۳ به‌طور داوطلبانه از قدرت کنار رفت تا پسرش تمیم بی‌حمد بن خلیفه آل ثانی به عنوان جوان‌ترین حکمران عرب به قدرت برسد.

دوران حکومت او آستانه حوادث زیادی در بُعد سیاست خارجی قطر بود که من جمله می‌توان از زنجیره انقلاب‌های کشورهای عربی که به بهار عربی موسوم است نام برد.

در سال ۲۰۱۰ و با آغاز قیام تونس در پی خودسوزی محمد بوعزیزی در اعتراض به رفتار ناشایست پولیس، برهه‌ای جدید در فصل روابط اعراب با یکدیگر رقم خورد و شکاف‌های عمیق بین قطر و سایر کشورهای عربی منطقه را آشکارتر کرد.

حمایت امیر قطر از اخوان المسلمین از یکسو مخالفت‌های شدید امارات و عربستان سعودی را در پی داشت. از سوی دیگر شبکه الجزیره که همواره مورد حمایت خاندان آل ثانی بوده است نقش بسزائی را در این انقلاب‌ها از خود نشان داد که هم راستا با سیاست‌های اعراب منطقه نبود.

الجزیره به‌عنوان کامل‌ترین مرجع پوشش خبری در زمان وقوع بهار عربی با وجود تهدیدات گسترده تونس به فعالیت خود ادامه داد که منجر به بسته شدن دفتر این شبکه خبری در تونس گردید.

قطر با جمعیتی کمتر از ۳ میلیون نفر در دوران امیر حمد بن خلیفه آل ثانی، به بزرگترین صادرکننده گاز مایع در جهان تبدیل شد و همین‌طور سرمایه‌گذاری‌های کلانی در سرتاسر دنیا ترتیب داده است و بسیاری از پیشرفت‌های امروز قطر است.

پس از کنار کشیدن حمد بن خلیفه آل ثانی و رسیدن قدرت به پسر، تغییر چندانی در سیاست‌های پیشین قطر رخ نداد. امیر فعلی قطر قدرت را در کشوری به دست گرفته است که تا سال‌ها با کودتای خانوادگی دست به دست می‌شده است.

او که تحصیل کرده یک آکادمی نظامی در انگلیس است در ۱۹۹۷ تحصیلات خود را به پایان رساند و همانند پدر به دنبال اجرای سیاستی مستقل از سایر کشورهای عربی است.

موضوع‌های اخیر امیر قطر در قبال ایران که از زاویه‌دارترین مواضع سال‌های اخیر یکی از سران عرب است گویای این است که قطر بر خلاف سایر کشورهای عربی اعتماد به نفس لازم را برای رهایی از تبعیت بی‌چون چرا از عربستان کسب کرده است.

این چرخش ریسک‌بزرگی را برای قطر دارد. موقعیت استراتژیک قطر که یکی از گول‌های بی‌چون چرا انرژی در جهان محسوب می‌شود می‌تواند تلفات مالی و زمانی شدیدی را به بسیاری از کشورهای صادرکننده و همین‌طور خریداران بالقوه انرژی وارد کند.

اما در این میان، ایران به‌عنوان شریک منطقه‌ای قطر روز به روز محتاج همکاری‌های بیش‌تری با قطر خواهد بود. با افتتاح پارس جنوبی و رسیدن تولیدات گاز مایع ایران به سطح تولیدات قطر، حالا بهانه‌های زیادی برای همکاری اقتصادی بین دو کشور برای حفظ ثبات قیمت گاز مایع وجود دارد. خصوصاً این‌که ایران در پس از خروج از انزوای جهانی و هجمه‌های گسترده رسانه‌ای پس از توافق هسته‌ای، نیاز رو به رشدی را برای ائتلاف حداقل اقتصادی با یکی از کشورهای منطقه احساس می‌کند.

طبق گفته کارشناسان برجسته اقتصادی، گاز مایع بر خلاف نفت که همواره نوسان‌های نزولی را تجربه می‌کند حداقل تا ۳۰ سال آینده قیمتی در مجموع رو به رشد خواهد داشت و از مطمئن‌ترین حامل‌های انرژی مورد نیاز دنیای در دهه‌های اخیر خواهد بود.

بهانه‌های دیپلماتیک در کنار دلایل اقتصادی می‌تواند برای افزایش روابط ایران و قطر مکفی به‌نظر برسد اما باید منتظر ماند و دید قطر حاضر است چه بهائی را در ازای آن بپردازد!

نقش صندوق سرمایه‌گذاری قطر در مقاومت مقابل تحریم‌ها

کشور قطر یکی از ثروتمندترین کشورهای جهان است که از منابع انرژی فراوانی بهره‌مند است. این کشور هر ساله بخشی از منابع حاصل از فروش نفت و گاز خود را در صندوق ذخیره ارزی خود ذخیره می‌کند. اکنون که این کشور با

مشکلات تحریمی مواجه شده است، این صندوق توانسته است بخشی از مشکلات و کاستی‌های اقتصادی این کشور را پوشش دهد.

اما بخش مالی اقتصاد قطر نیز از تأثیرات تحریم‌ها مصون نبوده و با مشکلاتی مواجه شده است اما در این مدت، صندوق سرمایه‌گذاری قطر توانسته است با در اختیار گذاشتن منابع دلاری خود برای بانک‌های قطری، بخش قابل توجهی از مشکلات این بانک‌ها را پوشش دهد.

صندوق ذخیره ارزی کشور قطر که با نام صندوق سرمایه‌گذاری قطر فعالیت می‌کند تاکنون توانسته است نقشی اساسی در مقاومت اقتصادی این کشور در مقابل تحریم‌های دیگر کشورهای عربی داشته باشد.

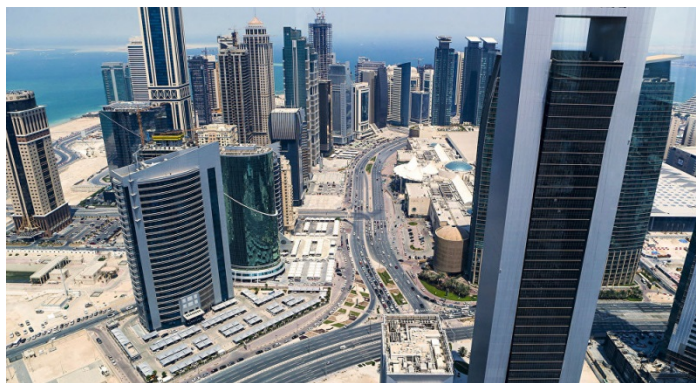
صندوق سرمایه‌گذاری قطر، در سال ۲۰۰۵ میلادی فعالیت خود را آغاز کرده و اکنون بیش از ۳۴۲ میلیارد دلار سرمایه در اختیار دارد. در حال حاضر صندوق سرمایه‌گذاری قطر از نظر میزان سرمایه نهمین صندوق بزرگ جهان محسوب می‌شود. این صندوق در حال حاضر در بسیاری از شرکت‌های بزرگ دنیا همچون توتال فرانسه سهام دار است.

صندوق سرمایه‌گذاری قطر، به‌طور کلی نقشی مهم و اساسی در نظام بانکی و مالی قطر دارد و در بسیاری از پروژه‌های این کشور در تأمین مالی سهم دارد. در جریان تحریم‌های اخیر کشورهای عربی نیز منابع این صندوق در کاهش اثرات تحریم‌ها نقشی ویژه داشته است.

در این مدتی که از تحریم قطر توسط کشورهای عربستان، امارات، بحرین و مصر می‌گذرد و در این مدت تحریم‌های کشورهای عربی جنبه‌های مختلفی داشته و بخش‌های مختلف اقتصاد قطر را هدف قرار داده است.

بخش مالی اقتصاد قطر نیز از تأثیرات تحریم‌ها مصون نبوده و با مشکلاتی مواجه شده است اما در این مدت صندوق سرمایه‌گذاری قطر توانسته است با در اختیار گذاشتن منابع دلاری خود برای بانک‌های قطری، بخش قابل توجهی از مشکلات این بانک‌ها را پوشش دهد.

استفاده بهینه از منابع صندوق ذخیره ارزی می‌تواند مزایای زیادی برای توسعه اقتصادی کشورها و همچنین افزایش تاب‌آوری و مقاومت اقتصادی داشته باشد. اما پیش‌شرط استفاده بهینه از منابع صندوق ذخیره ارزی در دسترس بودن منابع آن و همچنین داشتن برنامه صحیح و هدفمند برای استفاده از این منابع است.

سرمایه‌گذاری‌ها و ذخایر ارزی قطر

صندوق ملی قطر در میان صندوق‌های ملی کشورهای جهان در جایگاه چهاردهم قرار دارد. با افزایش صادرات گاز قطر موجب ایجاد ذخایر عظیمی در صندوق سرمایه ملی این کشور و سرمایه‌گذاری‌های عظیم در جهان شده است.

صندوق ملی قطر یا سازمان سرمایه‌گذاری این کشور در میان صندوق‌های ملی کشورهای جهان در جایگاه چهاردهم قرار دارد. دارائی این کشور نیز به ۳۵۵ میلیارد دالر می‌رسد.

براساس گزارش آژانس بین‌المللی بلومبرگ ارزش سهام متعلق به صندوق ملی قطر در بورس‌های جهان بیش از ۹۰ میلیارد دالر است. سرمایه‌گذاری این صندوق در «بانک قطر» بیش از ۲۰ میلیارد دالر است که نیمی از ارزش این بانک محسوب می‌شود. مابقی سهام این بانک متعلق به بخش خصوص است. ارزش سرمایه‌گذاری صندوق ملی قطر در شرکت مخابراتی «اریدو» حدود ۴/۸ میلیارد دالر است. دیگر سرمایه‌گذاری‌های این صندوق در بانک الریان و qmd و بانک اسلامی قطر است.

صندوق ملی قطر، همچنین ۱۲ میلیارد دالر در شرکت فولکس واگن و ۴/۱ میلیارد دالر در شرکت زیمنس المان سرمایه‌گذاری کرده است. دارائی صندوق ملی قطر در بانک بارکلیز انگلیس ۲/۸ میلیارد دالر و در بازرگانی گلینکور ۴/۵ میلیارد دالر و در شل ۲/۲ میلیارد دالر است. صندوق ملی قطر، همچنین برای متنوع‌سازی سرمایه‌گذاری خود ۵/۵ میلیارد دالر در شرکت نفتی روسیه (روسنفت) و ۱/۲ میلیارد دالر در شرکت ساختمانی فنس فرانسه سرمایه‌گذاری کرده است.

اهمیت قطر از منظر سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی

سرمایه‌گذاری‌های بزرگ بین‌المللی قطر از روسیه، بریتانیا، فرانسه تا اقلیم کردستان و سودای سرمایه‌گذاری در امریکا ... و

قطر کشوری عربی در جنوب غربی قاره آسیا و در شرق شبه جزیره عربستان، در خاورمیانه و در بخش جنوبی خلیج فارس واقع شده است. براساس سرشماری سال ۲۰۱۳، جمعیت قطر کمی بیش‌تر از دو میلیون نفر است که از این بین حداقل یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر آن را مهاجران خارجی تشکیل می‌دهند. هرچند قطر کشور کوچک و کم جمعیتی است اما امپراتوری بزرگی است که بالغ بر ۳۳۵ میلیارد دالر در کشورهای جهان سرمایه‌گذاری دارد.

با امضای چندین قرارداد به مبلغ ده ها میلیارد دالر از طریق سازمان سرمایه‌گذاری قطر، این کشور هم اکنون دارای باشگاه فوتبال اروپائی، برندهای معروف جهان، خودروسازی المانی، قسمتی از سهام شرکت روس نفت، چندین برج و فرودگاه‌های مختلفی در جهان است. با این وجود که کشور کوچک و کم جمعیتی است اما به چهاردهمین کشور ثروتمند جهان تبدیل شده است.

سرمایه‌گذاری‌های بزرگ و جهانی قطر

خطوط هوائی قطر که از طرف سازمان سرمایه‌گذاری قطر حمایت می‌شود مدیریت فرودگاه بین‌المللی حمد را برعهده دارد که به مبلغ ۱۷ میلیارد دالر در آن سرمایه‌گذاری کرده است. در ادامه به بخشی از مهمترین سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی قطر اشاره خواهد شد:

اروپا

اروپا همیشه محلی برای سرمایه‌گذاری‌های قطر بوده است به‌طوری که این کشور میلیاردها دالر را در چندین سرمایه‌گذاری موفق از جمله خودروسازی المان، مد و طراحی ایتالیائی و باشگاه‌های فوتبال در کشورهای این قاره

خرج کرده است. در سال ۲۰۰۸ که جهان با بحران اقتصادی روبرو بود، قطر در بانک بارکلیز که بانک و مؤسسه ای مالی معتبر بین المللی است و در سراسر جهان خدمات بانکی ارائه می‌دهد سرمایه‌گذاری کرده است. شیخ حمد بن جاسم آل ثانی، نخست وزیر سابق قطر یکی از اعضای خانواده سلطنتی قطر است که به مبلغ ۱.۸۵ میلیارد دلار در بانک المان (دویچه بانک) سرمایه‌گذاری کرده است. همچنین سازمان قطر برای سرمایه‌گذاری بیشترین سهم شرکت فولکس واگن یا همان خودروسازی المان را داراست. جدای از این موارد قطر باشگاه پاری سن ژرمن فرانسه را نیز از سال ۲۰۱۱ خریداری کرده و تا کنون ۴ بار به قهرمانی لیگ فرانسه دست یافته است. میهولا (Mayhoola) شرکتی سرمایه‌گذار است و از طرف سرمایه‌گذاری قطر حمایت می‌شود، این شرکت سال ۲۰۱۲ به مبلغ ۷۰۰ میلیون یورو برند معروف والتینوی ایتالیایی را خریداری کرد.

بریتانیا

از سال ۲۰۱۴ سرمایه‌گذاری قطر در بریتانیا حداقل به ۳۵ میلیارد دلار رسیده بود، به طوری که در چندین جای لندن قطری‌ها در خانه خود، بازار خود و محل کار خود اقامت می‌کردند یعنی همه چیز را خریداری کرده بودند. گروهی که قطر ریاست آن را بر عهده داشت در سال ۲۰۱۵ فتاری وارف لندن (منطقه مالی تجاری شرق لندن) که یکی از مشهورترین مناطق کار در لندن است، برج، بانک و چندین مؤسسه و شرکت بازرگانی در آنجا قرار دارند را خریداری کردند. اما سرمایه‌گذاری‌های قطر تنها به برج و خانه‌سازی محدود نمی‌شود بلکه سازمان سرمایه‌گذاری قطر بیشترین سهم (۲۲ درصد) از سوپر مارکت‌های زنجیره‌ای سینس بری که دومین سوپر مارکت زنجیره‌ای بزرگ بریتانیا محسوب می‌شود را خریداری کرده است؛ همچنین از ۱۷ در صد بازار بریتانیا نیز برخوردار گشته است. عبدالله بن ناصر بن خلیفه آل ثانی نخست وزیر قطر روز 27 مارس ۲۰۱۷ - ۰۷ فروردین ۱۳۹۶، اعلام کرد این کشور در پنج سال آینده پنج میلیارد دلار در بریتانیا سرمایه‌گذاری خواهد کرد. دولت بریتانیا به احتمال زیاد از این تصمیم استقبال می‌کند، آن هم درست دو روز پیش از آن که نخست وزیر بریتانیا ماده پنجاه عهدنامه لیسبون را فعال و روند خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا آغاز کند. قطر که یکی از بزرگترین سرمایه‌گذاران در بریتانیا است، این پنج میلیارد دلار را در بخش انرژی، مسکن، فناوری دیجیتال و زیرساخت‌ها سرمایه‌گذاری خواهد کرد. قطر می‌گوید به آینده اقتصاد بریتانیا امیدوار است و خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا سبب نگرانی این کشور نشده است. قطر تا کنون چهل میلیارد دلار در بریتانیا سرمایه‌گذاری کرده است، مالک فروشگاه لوکس و معروف هرودز است، ۹۵ درصد سهام بنای مرتفع شاردر در لندن را در اختیار دارد و در یک میدان گاز طبیعی در جنوب ولز سرمایه‌گذاری کرده است. این کشور همچنین بعد از المپیک لندن، دهکده المپیک را خریده است. علی شریف العمادی وزیر اقتصاد قطر به بی‌بی‌سی گفته است: «در حال حاضر بریتانیا اولین و بزرگترین مقصد سرمایه‌گذاران قطری است، چه دولتی چه خصوصی.» «ما تا کنون بین ۳۵ تا ۴۰ میلیارد دلار در بریتانیا سرمایه‌گذاری کرده‌ایم... و اکنون پنج میلیارد دلار سرمایه‌گذاری بیشتر را در سه تا پنج سال آینده اعلام می‌کنیم.» دولت بریتانیا برای پروژه‌های زیرساختی خود مثل قطار سریع‌السیر لندن - برمنینگام - منچستر که به پروژه HS ۲ موسوم است به سرمایه‌گذاری خارجی متکی است.

این‌که دقیقاً سرمایه‌گذاری قطر در چه پروژه‌هایی خواهد بود هنوز قطعی نشده و العمادی سرمایه‌گذاری در ساخت این خط آهن پیشرفته را منتفی نمی‌داند: «ما به تمام معاملات نگاه خواهیم کرد، برق، جاده، پل، راه‌آهن.»

جام جهانی قطر؛ هفته‌ای ۵۰۰ میلیون دالر صرف ساخت و ساز می‌شود

سقوط ارزش پوند پس از همه‌پرسی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا، سرمایه‌گذاری در بریتانیا را برای سرمایه‌گذاران خارجی جذابتر کرده است هر چند بسیاری از اقتصاددانان این بحث را مطرح می‌کنند که خروج بریتانیا از بزرگترین بازار خود به اقتصاد این کشور لطمه خواهد زد.

اما العمادی می‌گوید: «ما همیشه بازار بریتانیا را دوست داشته‌ایم، همیشه بازار خوبی بوده است... ما به سرمایه‌گذاری در هر بازاری به چشم سرمایه‌گذاری درازمدت نگاه می‌کنیم نه به سرمایه‌گذاری مقطعی یا سرمایه‌گذاری در دوران رکود یا رونق.» «بنابراین اگر شما درباره برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا) صحبت می‌کنید من عین همین داستان را درباره بحران اقتصاد جهانی می‌توانم برایتان تعریف کنم.»

«ما کاری را می‌کنیم که فکر می‌کنیم به نفعمان است، این کار توجیه اقتصادی دارد، چشم انداز و پیامدهای خوبی دارد.»

خبرنگار بی‌بی‌سی می‌نویسد: از العمادی پرسیدم اقتصاد بریتانیا بیرون از اتحادیه اروپا قوی‌تر خواهد بود یا ضعیف‌تر. او پاسخ داد: «درباره سیاستی که بریتانیا باید در پیش بگیرد کار زیادی باید انجام شود، اما من با شناختی که از بازار بریتانیا دارم فکر می‌کنم، من کاملاً مطمئنم که بریتانیا آینده خوبی دارد.»

او البته تأکید کرد که این مهم است که بریتانیا به نیروی کار ماهر و دانشجویان از قطر و کشورهای دیگر خوشامد بگوید. او همچنین گفت قطر از اشتغال‌زایی در بریتانیا حمایت کرده است.

«اگر به کاری که ما این‌جا کرده‌ایم نگاه کنید، هر سرمایه‌گذاری‌ای که ما در بریتانیا کرده‌ایم، همیشه در وضعیت برد-برد بوده‌ایم... اگر درباره نیروی کار در قطر صحبت می‌کنید، من فکر می‌کنم بسیاری از چیزها بی‌تناسب مطرح شده و اخبار نادرستی است.»

المان

ثروت پادشاهی قطر پس از خانواده پورشه و شرکت دولتی المانی لوور ساکسونی، سومین سرمایه‌گذار بزرگ فولکس واگن است و ۹ میلیارد دالر از سهام این خودروساز را تصاحب کرده است.

۱۳.۱ درصد از سهام تیفانی کو به ارزش ۱/۴ میلیارد دالر، ۹ درصد از گلن کور و ۲۱ درصد از زیمنس هم متعلق به ثروت پادشاهی قطر است.

سوئیس

۸ درصد از بانک کردیت سوئیس هم متعلق به قطر است

روسیه

۷ درصد از سهام شرکت روس نفت متعلق به قطر است. همچنین قطر ۲۴.۹ درصد فرودگاه بین‌المللی سن پترزبورگ را خریداری کرده است.

سازمان سرمایه‌گذاری قطر (جهاز قطر للاستثمار یا QIA) با صندوق سرمایه‌گذاری‌های مستقیم روسیه قراردادی برای سرمایه‌گذاری ۲ میلیارد دلاری در روسیه منعقد کرد.

این مطلب را عبدالله آل ثانی، رئیس سازمان سرمایه‌گذاری قطر در دیدار طرف‌های شرکت کننده در معامله مربوط به خصوصی‌سازی «روس نفت» با ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه اعلام کرده است.

این معامله اواخر سال ۲۰۱۶ انجام شد و چارچوب آن ۱۹/۵ درصد از سهام شرکت نفت «روس نفت» روسیه به ارزش ۶۹۲ میلیارد روبل (۱۰/۲ میلیون یورو) به سازمان سرمایه‌گذاری قطر و شرکت گلنکور (Glencore) فروخته شد.

عبدالله آل ثانی با بیان این‌که سازمان سرمایه‌گذاری قطر به دنبال افزایش سرمایه‌گذاری‌های خود در روسیه است، گفت: «ما تاکنون حدود ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری کرده ایم و دیروز یک معامله دیگر نیز برای ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری منعقد شد.»

ولادیمیر پوتین به نوبه خود گفت که امیدوار است فعالیت QIA در همکاری با صندوق سرمایه‌گذاری‌های مستقیم روسیه ادامه و در آینده گسترش بیشتری داشته باشد.

امریکا

هرچند که در ابتداء قطر تنها به سرمایه‌گذاری در اروپا بسنده کرده بود اما اکنون به دنبال سرمایه‌گذاری در امریکا نیز هست. سازمان سرمایه‌گذاری قطر از سال ۲۰۱۵ دفتر کار خود را در نیویورک گشوده است و می‌خواهد تا سال ۲۰۲۰ به مبلغ ۳۵ میلیارد دلار در حوزه‌های مختلف سرمایه‌گذاری کند.

در ماه آگست گذشته، سازمان سرمایه‌گذاری پادشاهی قطر ۶۲۲ میلیون دلار را در سهام اتحادیه املاک امپایر استیت سرمایه‌گذاری کرد که مالک و کاربر ساختمان امپایر استیت و سایر املاک ممتاز در نیویورک است.

این سازمان همچنین مالک ۸.۳ درصد از دارائی‌های بروکفیلد است که دارای املاک و ساختمان‌های ممتازی در سر تا سر جهان است.

اقلیم کردستان عراق

بر اساس گزارش فاینشال تایمز بریتانیا، سال ۲۰۱۲ شرکت Ooredoo قطری که پیش از آن کیوتل نام داشت، ۳۰ درصد از سهام شرکت آسیاسل را به مبلغ یک میلیارد و ۷۰ میلیون دلار خریداری کرده است. پیش از این هم ۳۰ درصد از سهام این شرکت را در اختیار داشته که با این حال اکنون ۶۰ درصد از سهام این شرکت را در اختیار دارد.

چرا ترکیه در بحران خلیج از قطر حمایت می‌کند؟

از شروع بحران خلیج، ترکیه از رهبری دوحه حمایت کرده است و به عربستان سعودی علامت روشن فرستاده است که قطر تنها نیست. دویچه‌وله، با «صرحت ایرکمن»، شخصیت دانشگاهی ترکیه در مورد نقش انقره در این‌باره مصاحبه کرده است.

دویچه‌وله: برای بسیاری ناظران خاور میانه کشورهایی مانند عربستان سعودی، امارات متحد عربی و مصر به مثابه قدرت‌های حفظ وضع موجود (استاتسکو) شمرده می‌شوند، در حالی‌که ایران و تا حدودی ترکیه و قطر قدرت‌های

تجدیدنظرگرا به حساب می‌روند. آیا شما فکر می‌کنید که دوستی مجدد بین انقره و دوحه به دنبال بحران خلیج بازتاب دهنده وضع موجود یا استاتسکو در برابر مبارزه قدرت تجدیدنظر طلب در این منطقه می‌باشد؟

ایرکمن: بلی، توازن قدرت به دنبال بهار عربی هنوز در خاورمیانه وجود ندارد. ما شاهد چندین جنگ داخلی جاری در منطقه می‌باشیم. همه این جنگ‌های داخلی به طریقی فرجام نیافته‌اند که قدرت‌های منطقه می‌خواسته‌اند. عربستان سعودی و ایران آنچه را می‌خواسته‌اند به دست نیاورده‌اند و سوریه در هم و بر هم است. هرگاه شما به قدرت‌های مهم منطقه نظری بیندازید، هیچ یک آن‌ها نمی‌توانند در این جنگ‌های داخلی اعلام پیروزی کنند.

علاوه بر این، از آنجائی که منازعه و عدم توازن قدرت وجود دارد، هزینه‌های اقتصادی و سیاسی برای همه کشورهای منطقه افزایش یافته است. همین‌که این هزینه‌ها در نقطه جوشش برسد... این کشورها تا آنجا می‌توانند پیش بروند که علیه یکدیگر اعلام جنگ نمایند و یا در مناطق مورد اختلاف راه آشتی بیابند. اما واقعیت این است که هیچ یک از قدرت‌های خاورمیانه ظرفیت غلبه بر معضلات موجود را ندارد. به‌همین دلیل است که آن‌ها از کشورهای دارای اهمیت نهایت زیاد، مانند ایالات متحده آمریکا، روسیه و یا برخی قدرت‌های اروپائی کمک می‌خواهند.

بنابراین، هم قدرت‌های منطقه‌ئی و هم قدرت‌های خارجی در جنگ قدرت در خاورمیانه دخیل می‌باشند و من فکر می‌کنم که ما باید قضیه قطر را از این عینک نگاه کنیم. معضل تنها محدود به قطر نیست.

دوچپوله: روابط بین قطر و ترکیه در ده سال گذشته یک گرایش مثبت داشته است. هر دو کشور سرمایه‌گذاری مشترک داشته و توافقاتی در بخش آموزش نظامی امضاء نموده‌اند. آیا شما فکر می‌کنید که ترکیه در بحران جاری بنا بر صمیمیتی که در این روابط است از قطر حمایت می‌کند و یا حکومت انقره یک مثنی سیاسی حساب شده را در پیش گرفته است؟

ایرکمن: اگرچه مناسبات دوستانه قطر و ترکیه یک امر آشکار است. هرگاه به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ترکیه نظر انداخته شود، امارات متحد عربی بیش‌ترین سهم را در بین کشورهای منطقه در این قسمت دارد. و ترکیه علیه امارات متحد عربی ایستاده است که متعلق به جبهه ضد قطر عربستان سعودی در بحران جاری می‌باشد. این حقیقت دارد که قطر در ترکیه به‌طور سنگینی سرمایه‌گذاری نموده است و این توانائی را دارد تا بیش‌تر سرمایه‌گذاری کند، اما این مناسبات اقتصادی نمی‌تواند حمایت ترکیه از قطر را به خودی خود توضیح دهد.

هرگاه شما به سیاست ترکیه و قطر در سوریه نگاه کنید و همکاری آن‌ها را در این کشور جنگ‌زده ببینید، هرگاه شما موضع آن‌ها را در ارتباط با اوضاع مصر بعد از کودتای ۲۰۱۳ بنگرید، حمایت آن‌ها از یکدیگر باید از چشم‌انداز محاسبات سیاسی منطقه‌ئی در نظر گرفته شود تا صرفاً ملاحظات اقتصادی.

وقتی که پای موضوعات منطقه‌ای در میان می‌آید، هرگاه قطر از این تصویر حذف گردد، این امر می‌تواند ترکیه را منزوی کند. شاید به‌همین دلیل است که ترکیه نمی‌خواهد قطر را از دست بدهد.

دوچپوله: تا همین اواخر اختلافات بین قطر و اردوگاه عربستان سعودی و تفاوت‌های ظریف سیاسی در خلیج برای یک ناظر معمولی اوضاع ترکیه مشهود نبود. فکر می‌کنید چه تأثیراتی این بحران بر درک ترکیه از منطقه خلیج گذاشته است؟

ایرکمن: درک منطقه خلیج در ترکیه عادتاً یکپارچه بوده است. با توجه به انکشافات اخیر من فکر نمی‌کنم که این راهیافت ساده‌گرا دیگر مطرح باشد. هرگاه شما در مورد این تفرقه در خلیج به پست‌های رسانه‌های اجتماعی نگاه کنید و یا به اظهار نظرهای کسانی توجه کنید که رهبری افکار را در دست دارند، اکنون بیش‌تر تأکید بر ظرافت‌های ترجیحات مختلف سیاست در بین کشورهای منطقه صورت می‌گیرد.

دوچپوله: آیا فکر می‌کنید که با پی‌جویی سریع توافق اعزام سربازان برای مأموریت آموزشی که ترکیه در سال ۲۰۱۴ امضاء نموده بود، ترکیه یک پیام ستیزه‌جویانه به عربستان سعودی و امارات متحد عربی می‌فرستد؟

صرحت ایرکمن: ترکیه نه تنها به عربستان سعودی و امارات متحد عربی پیام می‌فرستد، بلکه همچنان در برابر همه کشورهای قدرت‌نمایی می‌کند که به‌طور بالقوه با قطر مخاصمت نشان بدهند. این توافق نظامی بین ترکیه و قطر شامل طرح‌های آموزشی است، اما به ترتیبی که این توافق‌نامه به جامعه بین‌المللی معرفی شده است، علامت واضح حمایت از قطر است. من فکر می‌کنم این یک پیام صریح و روشن است. این حمایت حاکی از آن است که: «اگر در پی راه‌هایی برای فشار بر قطر به غیر از طرق دیپلماتیک باشی، بدان که قطر تنها نیست.» و من فکر می‌کنم که این پیام توسط دیگر جناح‌ها درک شده است.

صرحت ایرکمن در «بنیاد قرن بیست و یکم ترکیه» کار نموده و ریاست پژوهش‌های بخش خاورمیانه و آفریقا را دارد. ایرکمن در عین زمان استاد دانشگاه اخی اروان است.

افزایش حضور نظامی ترکیه در قطر

ایلنور چوبیک، مشاور رجب طیب اردوخان، رئیس‌جمهوری ترکیه، اعلام کرد آنکارا حضور نظامی‌اش را در قطر افزایش داده است.

چوبیک روز سه‌شنبه ۲۷ تیر ماه گفت ترکیه به‌تدریج بر شمار نیروهای نظامی خود در قطر خواهد افزود. مشاور رئیس‌جمهوری ترکیه، «حراست از مرزها و امنیت دولت قطر» را هدف اعزام این نیروها اعلام کرد.

پیش‌تر عربستان سعودی و برخی متحدان عرب این کشور از آنکارا خواسته بودند نیروهایش را از قطر خارج کند. دوحه و آنکارا سه سال پیش توافق‌نامه‌ای را امضا کردند که بر مبنای آن ترکیه، به درخواست قطر، یک پایگاه نظامی در این کشور تأسیس کرد.

در شرایطی که عربستان به‌همراه متحدانش تلاش دارد تا قطر را بیش از پیش منزوی کند، رجب طیب اردوخان، رئیس‌جمهوری ترکیه لایحه‌ای را امضاء کرده که اجازه می‌دهد این کشور تا پنج هزار مستشار نظامی را به قطر اعزام کند. آنکارا و قطر در بیش از یک دهه گذشته و به‌ویژه پس از تحولات موسوم به بهار عربی، روابط نزدیکی برقرار کرده‌اند. هر دو کشور با حمایت از اخوان‌المسلمین مواضع مشترکی درباره برخی مسائل منطقه‌ای از جمله درگیری‌های لیبیا، تنش‌ها در مصر و تحولات سوریه دارند.

خبرگزاری آنتولی، گزارش داده که اردوخان توافق گسترش همکاری‌های نظامی با قطر را که پیش‌تر به تصویب پارلمان رسیده بود را امضاء کرده است. بر اساس این توافق، ترکیه نیروهای نظامی خود را در پایگاه نظامی خود در الریان مستقر می‌کند و همچنین حق تأسیس پایگاه‌های نظامی دیگری در قطر را نیز خواهد داشت. طبق این توافق‌نامه، ترکیه ۱۳۰ مستشار نظامی متشکل از نیروهای زمینی ارتش به همراه زرهی را به قطر اعزام کرده که این رقم در آینده نزدیک به ۵ هزار نفر خواهد رسید. قدیر اوستون، مسوول اندیشکده تحقیقاتی مستقر در واشنگتن نیز معتقد است که با توجه به حضور پایگاه نظامی ترکیه در قطر در حال حاضر، این اقدام آنکارا بیش‌تر تلاشی برای اطمینان به دوحه است.

نخستین پایگاه نظامی ترکیه در قطر با نام الریان در ۲۰۱۵ تأسیس شد. در توافق اخیر دو کشور آمده که نیروهای نظامی ترکیه برای آموزش نیروهای قطری در این پایگاه مستقر می‌شوند اما در مواقع بحرانی می‌توانند به کمک دولت و ارتش قطر نیز بیایند. امیر قطر نیز در حساب رسمی خود در توئیتر به نیروهای نظامی ترک خوش‌آمد گفته است. اما واقعیت این است که آنکارا به این نتیجه رسیده که پس از قطر نوبت به ترکیه خواهد رسید، چرا که ترکیه پس از قطر بزرگترین حامی اخوان المسلمین در خاورمیانه است و مهم‌تر اینکه تمام دلایلی که امروز عربستان و آمریکا برای متهم کردن قطر استفاده می‌کنند در آینده می‌تواند به راحتی برای متهم کردن آنکارا استفاده شود. در این میان حمایت همه‌جانبه عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهوری مصر که روزگاری دولت برآمده از اخوان را در مصر سرنگون کرده از تحریم‌های قطر جای هیچ شکی برای اردوخان باقی نگذاشت. شبکه الجزیره نیز در گزارشی با اشاره به دلایل حمایت ترکیه از قطر نوشته است: تنها دو روز پس از این‌که برخی کشورهای عربی رابطه خود را با قطر قطع کردند، ترکیه اعلام کرد که در جهت تقویت همکاری‌های نظامی خود با قطر مستشارانی را به این کشور اعزام می‌کند. تحلیل‌گران ترکیه ای می‌گویند که هدف از این اقدام آنکارا تقویت موقعیت استراتژیک خود در منطقه است. کان کاساپوگلو، تحلیل‌گر نظامی سابق ترکیه ای می‌گوید: «این اقدام نشان می‌دهد که ترکیه قصد ندارد از چشم‌انداز بلندمدت خود در منطقه دست بردارد.»

سهم ایران از بازار قطر

قطر بازاری ۴ تا ۵ میلیارد دلاری است که سهم ایران از آن تنها ۱۶۵ میلیون دالر در سال گذشته بوده است. ۴ کشور عربستان سعودی، مصر، بحرین و امارات، ضمن قطع روابط با قطر، شهروندان این کشور را اخراج، همه مرزهای هوایی، دریایی و زمینی خود را به روی ورود و عبور شهروندان و وسایل حمل و نقل قطر بسته‌اند و عملاً این کشور کوچک اما ثروتمند و تأثیرگذار را در محاصره قرار داده‌اند، محاصره‌ای که تنها راه خروج از آن برای قطر از ایران می‌گذرد، موضوعی که برای ایران می‌تواند یک فرصت طلایی اقتصادی باشد. فرصتی که پیش از این هم ایران یک

بار بعد از تحریم روسیه از سوی اتحادیه اروپا به دست آورد ولی آنچنان که باید و شاید از آن نتوانست استفاده کند؛ اتفاقی که حالا هم می‌تواند بیفتد و کشورهای دیگری همچون هند و عمان این فرصت را مناسب بیابند.

در زمینه بازرگانی و اقتصادی، ایران می‌تواند راه را برای خروج قطر از محاصره اقتصادی - ارتباطی فراهم کند و این فرصت بزرگی برای بازرگانان و تجار ایران است که به خصوص در حوزه تأمین مواد غذایی و کشاورزی قطر (مایحتاج روزانه) گام بردارند؛ اتفاقی که به رونق بنادر و کشتیرانی ایران به خصوص در استان بوشهر (بندر بوشهر) می‌انجامد. قطر یک کشور کوچک در شرق شبه جزیره عربستان است و تنها مرز زمینی را با عربستان دارد. سایر مرزهای قطر از طریق دریا با بحرین، امارات و ایران است. حالا در شرایطی که عربستان، بحرین و امارات مرزهای زمینی، آبی و هوایی خود را بر روی این کشور بسته‌اند تنها مرز این کشور به سوی جهان ایران است، اتفاقی که می‌تواند برای تأمین مایحتاج این کشور و دسترسی آن به کشورهای دیگر یک فرصت بزرگ محسوب شود. فقط کافی است به این نکته توجه شود که پیش از این روزانه ۶۰۰ تا ۸۰۰ کامیون به صورت میانگین از گذرگاه ابوسمره (مرز زمینی قطر و عربستان) عبور می‌کردند و معمولاً کالاهای ضروری از جمله تریلر و کالاهای کشاورزی را به قطر می‌بردند و حالا متوقف شده‌اند و این می‌تواند فرصت جدیدی برای تجار ایرانی باشد تا از طریق لنج و دریا کالاهای ضروری را به این کشور برسانند و جای آن ۸۰۰ کامیون روزانه کالای ضروری، تریلر و ... را پر کنند. و حالا ایران می‌تواند با افزایش صادرات این نگرانی را از بین ببرد. ایران نزدیک به ۲۵۰ کیلومتر مرز آبی (دریائی) با قطر دارد و از شمالی‌ترین نقطه خاک قطر (شهر الرویس) تا ساحل بندر دیر در استان بوشهر حدود ۱۸۵ کیلومتر فاصله است.

محمد لاهوتی رئیس کنفدراسیون صادرات ایران، وضعیت پیش آمده بابت قطع رابطه کشورهای عربی با قطر را فرصتی بی‌نظیر برای اقتصاد ایران دانسته و تأکید می‌کند: «بازاری ۴ تا ۵ میلیارد دلاری پیش روی ایران قرار دارد. البته باید توجه داشت که این شرایط مادام‌العمر نیست و ممکن است در آینده نزدیک و دوره کوتاه مدت، اختلافات برطرف شود، بنابراین باید به سرعت، از این فرصت برای اقتصاد ایران بهره گرفت.»

او می‌گوید: «فارغ از این‌که این موضوع، در روابط سیاسی قطر با کشورهای منطقه، چه تأثیری خواهد داشت؛ باید به نقاط مثبت آن برای اقتصاد ایران فکر کرد؛ چراکه قطر، یکی از ثروتمندترین کشورهای منطقه و البته تأثیرگذار در حوزه کشورهای عربی است؛ این کشور سالانه، حدود ۴ تا ۵ میلیارد دلار از عربستان و امارات متحده عربی، مواد غذایی وارد می‌کند و کشور ثروتمندی در منطقه به شمار می‌رود؛ از سوی دیگر، ایران نیز پتانسیل‌های بسیاری در موضوع تأمین مواد غذایی و مایحتاجی که کشور قطر نیاز داشته، دارد؛ ضمن اینکه قطر، کشوری نزدیک به ایران است و از سه بندر مهم کشور ما از جمله بندرعباس، لنگه و بوشهر با زمانی کمتر از ۱۲ ساعت از طریق آبی، می‌توان کالاها را برای این کشور ارسال کرد.»

امارات بزرگ‌ترین شریک تجاری قطر و عربستان سعودی دومین شریک تجاری آن در جهان هستند. ارزش تبادل تجاری سالانه میان قطر و عربستان سعودی تقریباً ۷ میلیارد دلار است و با این شرایط قطر دو شریک بزرگ تجاری خود را از دست خواهد داد و سؤال این است که آیا ایران می‌تواند به مهم‌ترین شریک اقتصادی قطر تبدیل شود؟ به‌طور کلی حجم مبادلات تجاری کشورمان با قطر خیلی زیاد نیست که البته در این میان سهم ایران از صادرات بسیار بیش‌تر از واردات است تاجائی که سائیت گمرک ایران در گزارش‌های واردات ایران اصلاً نامی از کشور قطر نبرده است و در مقابل این، در بخش صادرات ارزش صادرات کالاهای مختلف کشورمان به قطر را ۴۱۸۷۷۴۶۱۹۹ (ارزش ریالی) و ۱۶۵۴۷۷۶۹۳ (ارزش دلاری) اعلام کرده است. همچنین میزان وزنی صادرات کالاهای ایران به قطر در

سال ۹۴ (آخرین سالی که آمار تجارت منتشر شده است) ۲۱۶۶۸۷۶۱۸۲ کیلوگرم بوده است. عمده صادرات ایران به قطر را محصولات معدنی، انواع کفپوش، زعفران و پسته تشکیل می‌دهد و البته بخشی از این صادرات نیز مربوط به حیوانات زنده است.

سهم ترکیه از بازار قطر

«نهاد زیبکچی» وزیر اقتصاد ترکیه گفت که ما در سایه محاصره تحمیلی علیه قطر، کالاهای مورد نیاز این کشور را در بلند مدت برآورده می‌کنیم. او افزود: ما تاکنون ۱۹۷ هواپیما، ۱۶ کامیون و یک کشتی حامل کالا برای قطر ارسال کرده‌ایم.

وزیر اقتصاد ترکیه گفت: مبادلات بازرگانی زمینی و دریایی ما با قطر ادامه دارد و با وجود تحریم‌ها قطع نشده است. آنکارا در بحران سیاسی و دیپلماتیک بین قطر با سایر کشورهای عربی به رهبری عربستان سعودی، از دوحه حمایت کرده است.

«شیخ خلیفه بن جاسم» رئیس اتاق بازرگانی و صنایع قطر، در مذاکرات خود با هیات ترک اعلام کرد که دولت ترکیه شریک راهبردی در همه زمینه‌ها است و پشتیبانی مقام‌های سیاسی دو کشور از بازرگانان، حمایت حقیقی از تقویت روابط اقتصادی است.

شرکت‌های ترکیه، اکنون در توسعه بندر دوحه فعالیت می‌کنند و ترک‌ها امیدوارند بتوانند در طرح‌ها زیربنایی و ساخت ورزشگاه‌های قطر نیز دست به کار شوند.

سرمایه‌گذاری ترکیه در قطر، در سال‌های اخیر در زمینه‌های ساخت و ساز، کشاورزی، انرژی و گردشگری با حضور دستکم ۲۰۰ شرکت ترک شکل گرفته و ارزش این پروژه‌ها قبلاً توسط رسانه‌های قطر حدود ۶/۵ میلیارد دلار اعلام شده بود.

پروژه‌های مهم ساخت فرودگاه جدید قطر با مشارکت یک شرکت ژاپنی، زیرگذر خیابان ساحلی دوحه و توسعه بندر دوحه از جمله پروژه‌هایی است که شرکت‌های ترکیه در آن فعالیت دارند.

روزنامه عکاظ: قطر از نیروهای تحت امر ایران در منطقه حمایت می‌کند

روزنامه عکاظ عربستان در شمار روز جمعه ۵ خرداد ۱۳۹۶ خود، مدعی شد وزیر خارجه قطر، در سفری پنهانی به بغداد، با قاسم سلیمانی فرمانده سپاه قدس ایران دیدار کرده است.

این روزنامه سعودی در گزارش خود نوشته است قطر در چارچوب همکاری‌های منطقه‌ای با ایران، از مدت‌ها پیش به حمایت از «حوثی‌ها» در یمن مبادرت کرده است.

عکاظ نوشت: «زمان بندی شرکت قطر در نشست کشورهای اسلامی با امریکا در ریاض، و سفر پنهانی وزیر خارجه این کشور به عراق و دیدار محرمانه با قاسم سلیمانی، که پس از آن با اظهارات تمیم بن حمد امیر قطر همراه شد، نشان می‌دهد که این اتفاقات با دقت بسیاری برنامه‌ریزی شده بود.»

این روزنامه افزود: «سخنانی که دوحه در حمایت از ایران و حزب‌الله مطرح کرد، نمی‌تواند به دلیل هک خبرگزاری رسمی قطر بوده باشد. تسلسل حوادث نشان می‌دهد که موضع قطر همین است.»

روزنامه عکاظ، به نقل ناظران یمنی، مدعی شد: «قطر در طول دهه‌های گذشته و حتی بعد از روی کار آمدن دولت هادی، هیچ کمک سیاسی، رسانه‌ای و توسعه‌ای به یمن نکرده است، بلکه حمایت‌های خود را به شبه‌نظامیان حوثی اختصاص داده است که یکی از ابزارهای ایران برای تخریب منطقه هستند.»

قطر و حکومت اسلامی ایران و القاعده روابط گسترده‌ای دارند. این‌که القاعده از دو کشور حمایت دریافت می‌کرده امری مخفی نیست. ولی در گذشته این موضوع در پرده‌ای از ابهام قرار داشت. روزنامه عکاظ چاپ عربستان سعودی اعترافات «صالح القرعاوی» یکی از خطرناکترین عناصر القاعده را منتشر کرد. این زندانی سابق زندان گوانتانامو گفت هنگامی که در ایران بود توسط قطر حمایت می‌شد. او اضافه می‌کند هنگامی که با طالبان در ارتباط بود با دولت قطر کار می‌کرد تا این دولت آزادی ۵ زندانی افغانی در مقابل آزادسازی یک سرباز امریکائی را تسهیل کند. از نظر واشینگتن این زندانیان خطرناکترین تروپیست‌های القاعده بودند. این معامله که در سال ۲۰۱۴ صورت گرفت باعث انتقادهای شدیدی علیه اوپاما شد چرا که گفته می‌شد امنیت ملی امریکا را به خطر می‌اندازد.

مدت کوتاهی بعد از این معامله رسانه‌های امریکا به‌نقل از دیپلمات‌ها در دوحه اعلام کردند برخلاف این‌که قطر متعهد شده بود تا این پنج تروپیست را در حبس خانگی نگاه دارد ولی آن‌ها در دوحه پایتخت قطر در آزادی تردد می‌کنند. بعد از آن رسانه‌های امریکائی اخباری را منتشر کردند که سه تن از این تروپیست‌ها در سوریه و عراق در کنار عناصر داعش دیده شده‌اند. این عناصر محمد فضل، عبدالحق واثق و نورالله نوری نام داشتند.

این موضوع باعث نگرانی شد چرا که سابقه قطر در همکاری بر سر مبارزه با تروریسم اطمینان بخش نبوده است. دوحه پناهگاه خالد شیخ محمد مغز متفکر عملیات یازده سپتامبر بوده است. در آن زمان دستگاه‌های اطلاعاتی امریکا متوجه شدند که این فرد در قطر است ولی مقامات قطری به او دستور دادند که مخفی شود.

پرونده حمایت قطر در حمایت از اخوان المسلمین و خطرات ناشی از آن برای حکومت در عربستان و امارت مهم‌ترین پرونده اختلافی میان دو کشور است. عربستان سعودی پس از مخالفت اخوان المسلمین با آزادسازی کویت به دست نیروهای امریکائی در سال ۱۹۹۱ و همچنین به دلیل مواضع سیاسی متعارض با نظام سیاسی عربستان از جانب این کشور تهدیدی برای امنیت داخلی آن محسوب می‌شدند. امارات عربی متحده نیز با اتخاذ رویکردی با هرگونه تجلی اسلام‌گرایی در منطقه مخالف است. حمایت قطر از گروه‌های مذهبی یا اخوانی در لیبیا، تونس و مصر که این کشور را وارد جنگی نیابتی با امارات و عربستان در این کشورها کرده است نیز از این امر ناشی می‌شود.

پس از درخواست‌های عربستان و همپیمانان آن توسط قطر، کشورهای همپیمان در روز شش جولای ۲۰۱۷ - ۱۵ تیر ۱۳۹۶ در قاهره اجلاسی برگزار کردند که بر خلاف پیش‌بینی‌ها مبنی بر اتخاذ موضعی خصمانه‌تر بر ضد قطر تنها به محکوم کردن قطر اکتفا شد. این امر نشان‌دهنده محدودیت گزینه‌های عربستان سعودی برای حل بحران قطر به دلایل زیر است:

موفقیت قطر در جلب حمایت ایالات متحده به وسیله عقد قراردادهای اقتصادی و نظامی مختلف و جلب حمایت نهادهای مختلف از جمله ارتش و دستگاه اطلاعاتی این کشور به گونه‌ای که دیوید پترائوس، رئیس سابق سازمان اطلاعاتی امریکا اعلام کرد که دفاتر حماس و طالبان در قطر به درخواست ایالات متحده امریکا در این کشور تأسیس شده‌اند و منابع خبری همچنین خبر داده اند که فشارهای امریکا بر عربستان مانع اتخاذ تصمیمی قاطع بر ضد قطر در اجلاس قاهره شد.

حضور نیروهای نظامی ترکیه در قطر که به‌نظر می‌رسد توانست مانع انجام هرگونه کودتای نظامی با حمایت عربستان در کشور شده و جبهه داخلی این کشور را سامان ببخشد.

توانائی قطر برای دور زدن تحریم‌ها از طریق ایران و عدم ایجاد مشکلی اساسی در امور کشور به علاوه وجود ابزارهای اقتصادی از جمله وابستگی نسبی امارات به گاز قطر برای تولید برق. در همین راستا به نظر می‌رسد که قطر، تاکنون توانسته است با استفاده از کارت‌های خود به خصوص منابع مالی، روابط خارجی و شبکه الجزیره، به نفع خود و ضد عربستان سعودی بهره گیرد و به طور مؤثری گزینه‌های عربستان در تعامل با قطر را محدود کند. به همین دلیل احتمال دخالت مستقیم عربستان در قطر در کوتاه مدت بدون رضایت امریکا غیرمحتمل است. با این وجود این احتمال می‌رود که به دلیل حیاتی بودن سیطره بر قطر برای تکمیل هژمونی عربستان بر منطقه خلیج فارس، این کشور فشارهای سیاسی بر قطر را افزایش داده و تلاش خواهد کرد با جلب حمایت امریکا در راستای تغییر رژیم قطر قدم بردارد.

هشدار سازمان ملل به امارات و بحرین به دلیل بحران قطر

زید رعد الحسین کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد ضمن نگرانی از تحولات قطر، به امارات و بحرین هشدار داد که تهدیدات اخیر این دو کشور، زمینه را برای نقض حقوق بشر فراهم می‌کند. وی در بیانیه‌ای گفت: تهدیدات امارات و بحرین مبنی بر حبس و جریمه کردن کسانی که با قطر ابراز هم‌دردی می‌کند، بسیار نگران کننده است، زیرا این امر نقض آشکار حق آزادی بیان است. این بیانیه می‌افزاید: اقداماتی که علیه قطر اتخاذ شده، از لحاظ حجم و چارچوب اجرا، شدید است و احتمال می‌رود که این اقدامات تا حد زیادی به زندگی هزاران مرد و زن و کودک بی‌گناه لطمه وارد کند. کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل گفت که وی از تأثیر احتمالی تصمیم عربستان، امارات، مصر و بحرین مبنی بر قطع روابط دیپلماتیک و اقتصادی با قطر، بر حقوق تعداد زیادی از مردم، نگران است. وی افزود: سازمان ملل گزارش‌هایی مبنی بر الزام برخی از اشخاص به خروج از کشورهای آن‌ها که در آن اقامت دارند یا بازگشت به کشورشان دریافت کرده است. در پی این امر، کویت بار دیگر وارد میدان شد و برای میانجی‌گری به سه کشور عربستان، امارات و قطر رفت اما این میانجی‌گری نیز به نتیجه نرسید زیرا کشورهای بحرین، امارات، عربستان و مصر با صدور بیانیه‌ای مشترک، ۵۹ شخصیت و ۱۲ نهاد قطری را در فهرست تروریسم خود قرار دادند.

چهار کشور بایکوت کننده قطر فهرست جدید تروریست‌های مورد حمایت دوحه را اعلام کردند

پادشاهی عربی سعودی، امارات متحده عربی، پادشاهی بحرین و جمهوری عربی مصر، بامداد سه‌شنبه ۲۵ ژوئیه ۲۰۱۷، اعلام کردند که در چارچوب پایبندی غیرقابل تغییر و جدی‌شان به مبارزه با تروریسم، منابع مالی آن، پی‌گرد مرتبطان به این پدیده، مبارزه با اندیشه تندرو و بسترهای گفتمان کینه‌توزانه و ادامه به روز کردن فهرست سازمان‌ها و افراد مرتبط با این فعالیت‌ها، ۹ سازمان و ۹ فرد را به فهرست مرتبطان با فعالیت‌های تروریستی می‌افزایند که عبارتند از:

الف) سازمان‌ها:

- ۱ - مؤسسه خیریه البلاغ-یمن
- ۲ - جمعیت خیریه الاحسان-یمن
- ۳ - مؤسسه خیریه الرحمه-یمن

- ۴ - مجلس شورای انقلابیون بنغازی-لیبیا
- ۵ - مرکز رسانه‌های السرایا-لیبیا
- ۶ - خبرگزاری البشری-لیبیا
- ۷ - گردان راف الله السحاتی-لیبیا
- ۸ - شبکه نبأ-لیبیا
- ۹ - مؤسسه التناصح برای دعوت، فرهنگ و رسانه-لیبیا

(ب) افراد:

- ۱ - خالد سعید فضل راشد ابو عینین (تبعه قطر)
- ۲ - شقر جمعه خمیس الشهوانی (تبعه قطر)
- ۳ - صالح احمد الغانم (تبعه قطر)
- ۴ - حمد حمد حامد العلی (تبعه کویت)
- ۵ - عبدالله محمد علی الیزیدی (تبعه یمن)
- ۶ - احمد علی احمد برعود (تبعه یمن)
- ۷ - محمد بکر الدباء (تبعه یمن)
- ۸ - الساعدی عبدالله ابراهیم بوخزیم (تبعه لیبیا)
- ۹ - احمد عبدالجلیل الحسناوی (تبعه لیبیا)

چهار کشور، همچنین تأکید کردند که فعالیت‌های تروریستی این سازمان‌ها و افراد، به شکلی مستقیم و غیر مستقیم با مقام‌های قطری در ارتباط است. از جمله سه تبعه قطری و یک تبعه کویتی که نام‌شان در این فهرست قرار گرفته، در کمپین‌های جمع‌آوری کمک مالی برای گروه النصره و دیگر گروه‌های تروریستی در سوریه فعالیت می‌کنند.

سه فرد یمنی و سه سازمان یمنی در پشتیبانی از القاعده فعالیت دارند. آن‌ها با استفاده از پشتیبانی بزرگی که از مؤسسه‌های خیریه قطری دریافت می‌کنند، دست به این فعالیت‌ها می‌زنند. دو شخص لیبیائی و شش سازمان تروریستی مرتبط با گروه‌های تروریستی در لیبیا هم کمک‌های مالی بزرگی از سازمان‌های دولتی قطر دریافت کردند و نقش فعالی در نشر آشوب و خرابکاری در لیبیا با وجود نگرانی‌های شدید بین‌المللی از تأثیرات ویرانگر این گونه سیاست‌ها دارند.

این اقدام‌ها در حالی صورت می‌گیرد که مسئولان قطری پیش از این یادداشت تفاهمی برای متوقف کردن کمک مالی به تروریستی با ایالات متحده امضاء کرده و پس از آن اصلاح قانون مبارزه با تروریسم را اعلام کردند. چهار کشور بر این باورند که این گام اگرچه سر خم کردن در برابر خواسته‌های قاطع برای مقابله با تروریسم است و در چارچوب گام‌های منتظره برای بازگشت مقام‌های قطری به مسیر صحیح قرار دارد، اما اقدام‌هایی کافی نیست. قانون قطری صادر در سال ۲۰۰۴، به مبارزه با تندوری، تروریسم و گفتمان کینه‌توزانه نیانجامید. همچنین باعث نشد که پشتیبانی و میزبانی از افراد و گروه‌های تندرو و تروریسم متوقف شود، بلکه حوزه حضور و فعالیت‌شان در دوحه و استفاده از آن به عنوان پایگاه، توسعه یافت. قطر همچنین تاریخی طولانی در نقض توافق‌نامه‌ها و تعهدات قانونی دارد که آخرین آن توافق‌نامه سال ۲۰۱۳ ریاض و توافق‌نامه تکمیلی آن در سال ۲۰۱۴ بود و به میزبانی از تروریست‌ها، پشتیبانی مالی از عملیات تروریستی و نشر گفتمان کینه‌ورزی و تندوری، ادامه داد.

اقدام عملی مورد انتظار، تحرک فوری مقام‌های قطری برای برداشتن گام‌های قانونی و عملی در پی‌گیری افراد و سازمان‌های تروریستی و تندرو است به ویژه آن‌هایی که در این فهرست و فهرست سابق منتشر شده در تاریخ ۸ ژوئن ۲۰۱۷، نام‌شان درج شده است تا راستی و جدی بودن قطر در مبارزه با تروریسم و تندروی و پیوستن به جامعه جهانی برای مبارزه جدی و قاطع با تروریسم ثابت شود. برای تضمین این مسأله، چهار کشور به همراه متحدان بین‌المللی، میزان پای‌بندی قطر به عدم میزبانی از تروریست‌ها، توقف پشتیبانی مالی از تروریسم، پایان دادن به نشر گفتمان تندرو و کینه‌ورزانه و عدم میزبانی از تندروها را زیر نظر قرار خواهند داد.

چهار کشور، همچنین تأکید می‌کنند که به اقدام‌های کنونی تا زمانی که قطر پای‌بندی خود را به خواسته‌های عادلانه‌ای مطرح شده برای مقابله با تروریسم و تحقق ثبات و امنیت در منطقه اجرا می‌شود نشان دهد، ادامه خواهند داد.

هزینه جام جهانی ۲۰۲۲ در قطر و آینده مبهم آن!

تصمیم‌گیران قطر انتظار دارند که دوسوم قراردادهای پروژه‌های مربوط به جام جهانی ۲۰۲۲ در دو سال آینده اجرائی شود

وزیر دارائی قطر، در اوائل فوریه ۲۰۱۷، گفته است که هفته‌ای حدود ۵۰۰ میلیون دالر صرف پروژه‌های ساخت‌وساز مربوط به جام جهانی ۲۰۲۲ می‌شود و احتمالاً این حجم سرمایه‌گذاری هفتگی در سه تا چهار سال آینده ثابت خواهد ماند.

قطر به‌منظور مهیا کردن شرایط برگزاری مسابقات، سرمایه‌گذاری کلانی برای اجرای پروژه‌های جدید از جمله احداث چند ورزشگاه، بزرگراه و بیمارستان کرده است.

کل هزینه‌های احتمالی قطر بیش از ۲۰۰ میلیارد دالر برآورد شده است.

بعضی تحلیل‌گران گفته‌اند که حجم سرمایه‌گذاری‌های قطر باعث خواهد شد که جام جهانی ۲۰۲۲، پرخرج‌ترین مسابقات تاریخ برگزاری جام جهانی باشد، ولی علی‌العمادی، وزیر دارائی قطر این موضوع را رد کرده است.

براساس گزارش‌ها، جام جهانی ۲۰۱۴ در برزیل، ۱۱ میلیارد دالر هزینه داشت و روسیه هم بودجه دولت برای جام جهانی ۲۰۱۸ را ۱۰ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دالر تعیین کرده است.

وزیر دارائی قطر، گفته است که مجریان و پیمان‌کاران ۹۰ درصد پروژه‌های مربوط به جام جهانی ۲۰۲۲ مشخص شده است و دو سوم آن‌ها در ۲۴ ماه آینده به پایان خواهند رسید.

برای رسیدن به این هدف، پیمان‌کاران این پروژه‌ها صدها هزار کارگر را از کشورهای دیگر و بیش‌تر از کشورهای جنوب آسیا به کار گرفته‌اند. فعالان حقوق بشر می‌گویند که این کارگران اغلب به استثمار گرفته می‌شوند و وادار می‌شوند که در شرایط خطرناک کار کنند.

همچنین مسئولان قطری، اکنون در حال تغییر این قانون هستند تا حقوق بیش‌تری را برای کارگران خارجی قائل شوند. شمار این کارگران ۱/۳ میلیون نفر هستند. قطر به‌دنبال این است که مسئولیت‌های بیش‌تری به صاحبان کار بدهد، و این مسأله به زودی و در جریان سفر امیر قطر به انگلیس بررسی خواهد شد.

بر اساس این اطلاعات که از مجلس عوام انگلیس درز کرده است، شرکت‌های انگلیسی که برای انجام پروژه‌های جام جهانی قطر قراردادهایی را امضاء کرده‌اند، پول‌هایی کمتر از حد انتظار دریافت کرده‌اند، و در مقابل مقادیری پول به‌دست گروه‌های افراطی در سوریه رسیده است.

«استیو رودرام» نماینده حزب کارگر، این موضوع را در مجلس عوام، قبل از آغاز گفتگوهای دیوید کامرون نخست وزیر وقت انگلیس با امیر قطر، مطرح کرد.

روزنامه انگلیسی «دیلی میل» گزارش داد، برخی خواستار آن هستند که دولت قطر تحت فشار قرار بگیرد، تا ارسال پول از سوی ثروتمندان برای تروریست‌های افراطی که خطر بزرگی برای بسیاری از کشورهای دنیا به شمار می‌آیند، متوقف شود.

این روزنامه، همچنین به بحث و جدل‌های به راه افتاده پس از اعلام نام قطر برای میزبانی جام جهانی سال ۲۰۲۲ اشاره کرد و نوشت که با توجه به این‌که جام جهانی در تابستان برگزار می‌شود، این نگرانی وجود دارد که دمای بالای هوا مانع از انجام درست جام جهانی شود.

چندین شرکت ساخت و ساز انگلیسی قراردادهایی را برای همکاری با شرکت‌های بزرگ قطری در ساخت بعضی از تأسیسات مربوط به جام جهانی کسب کرده‌اند.

با این حال، استیو رودرام نماینده مجلس عوام انگلیس اعلام کرد که برخی شرکت‌های انگلیسی پول خود را دریافت نکرده‌اند و این پول‌ها به گروه‌های افراطی در سوریه داده شده است.

رودرام از دولت انگلیس خواست در خصوص این اطلاعات و فریب شرکت‌های انگلیسی و انتقال پول‌ها به سوریه تحقیق کند. رودرام به «توبیاس الوود» وزیر مشاور دولت وقت انگلیس در امور خاورمیانه گفت: آیا می‌توانی فوراً درباره این اطلاعات تحقیق کنی، و آیا می‌توانی حمایت لازم را از شرکت‌های انگلیس در خصوص دریافت اموال‌شان از طریق خاندان حاکم و دولت و یا شرکت‌های قطری فراهم کنی.

الوود هم در پاسخ گفت: هفته قبل در دوحه بودم و این مسأله را به‌صورت ویژه بررسی کردم. آنان قانونی معروف به کفالت دارند که اکنون در حال تحول است.

روبرت بوث نویسنده بخش ورزشی گارین در مقاله‌ای به سطح فوتبال در قطر و آمادگی این کشور برای حضور در جام جهانی پرداخته است:

در گرمای کشنده و شرجی عجیب استادیوم فوتبال عبدالله بن خلیفه دوحه، فلیکس سانچز، سرمربی تیم ملی زیر ۲۳ سال قطر را می‌بینم که بر سر بازیکنانش فریاد می‌زند تا توپ را از میان مدافعان فلسطینی عبور دهند و درست بازی کنند، فریاد می‌زند: یاالله شباب، عصبانی به نظر می‌رسد، سرش را پائین می‌اندازد و افسوس می‌خورد و سری تکان می‌دهد، مثل هر مربی دیگری.

آخر سپتامبر است و اوایل رقابت‌های جام باشگاه‌های غرب آسیا، تیمش مقابل یک حریف ضعیف و بی‌انگیزه با نزدیک به ۲۰۰ هوادار بی‌رقم صف آرائی کرده است.

سه بازیکن از تیم ملی فلسطین از غزه آمده‌اند، بازیکنانی که هماهنگی چندانی با هم‌تیمی‌های کرانه باختری خود ندارند، برای آن‌ها خیلی سخت بوده که بتوانند از خاک سرزمین‌های اشغالی عبور کنند و به اردوی تیم ملی کشورشان برسند. در مقابل بازیکنان سانچز مثل گل‌های پرورشی گلخانه، تازه و سرحال به‌نظر می‌رسند و البته همچنان بی‌تاکتیک و ضعیف، مردان سانچس هر امکاناتی که لازم داشته باشند در اختیار داشته و همگی از طبقه متوسط و مرفه جامعه گلچین شده‌اند.

ستارگانی که خیلی با حریف فلسطینی خود فرق دارند، از کشوری کوچک و کم جمعیت به نام قطر که قرار است میزبان جام جهانی هم باشد. بازیکنانی که هیچ کمبودی ندارند اما زیر نظر این مربی به آب و آتش می‌زنند و راه به جایی نمی‌برند...

این نویسنده ادامه می دهد: قطر پس از آن بارها درگیر افشاگری دشمنانش بود، فارغ از محق بودن یا مغرض بودن دشمنان قطر، نمی شود این کشور را در امر رسوائی اخلاقی، زیر پا گذاشتن حقوق بشر، ظلم به کارگران نپالی و پاکستانی و هندی و سنگالی و دروغ های کوچک و بزرگ در زمینه اقتصادی تیره کرد.

البته مقامات قطر همیشه ادعا کرده اند که بر همه مشکلات غلبه خواهند کرد، بهترین پوشش تصویری را خواهند داشت و معمولاً با هزینه های میلیاردی خود همیشه ارتباط بسیار خوب خود را با خبرنگاران و عکاسان و اهالی رسانه حفظ کرده اند.

منابع بسیار زیاد و عمیق نفت و گاز در قطر باعث شده تا در هر حال مقامات این کشور اعتماد به نفس بالایی در صدور وعده و وعید به جهان داشته باشند، گویا همه چیز را می شود با پول نفت خرید و جابه جا کرد و انجام داد.

این کشور به منابع بسیار خوب شیلات و صنعت گمرک نیز دسترسی دارد، در این میان اما مثل این که فوتبال از همه این فاکتورها برای خاندان پادشاهی این کشور اهمیت بیشتری داشته است، آن ها تلاش می کنند از طریق فوتبال برای پاسپورت ملی خود اعتبار بیشتری دریافت کنند.

این کار را نیز البته با استخدام مربیان بزرگ جهانی، خرید بازیکنان بزرگ و دعوت از میهمانان بین المللی انجام می دهند، برگزاری مراسم و هم اندیشی های بین المللی که جز هزینه و پذیرائی های هزینه ساز چیز دیگری برای قطر نداشته و البته اروپائی ها هم از این رفتار قطری ها کاملاً خوشحالند و استقبال می کنند.

با همه تلاشی که قطری ها انجام داده و می دهند، باز هم بعید به نظر می رسد وقتی دمای هوا به ۵۰ درجه سانتی گراد می رسد و از شرجی دریا هم کمک می گیرد، بشود فوتبال بازی کرد، درست در زمانی که به صورت سنتی، فوتبال در این کشور تعطیل می شود قرار است جام جهانی برگزار شود.

وقتی تعداد بازیکنان مستعد فوتبال در یک کشور را در نظر بگیریم، در کشوری که تنها ۴۰۰ هزار نفر برای استعدادیابی اعلام حضور می کنند و کمتر از ۷ هزار نفر شناسائی می شوند، امیدی به پیشرفت در فوتبال مشاهده نمی شود، این اعداد و ارقام را مقابل ۳ میلیون استعداد مطلق و شناسائی شده در اسپانیا و یا ۶ میلیون استعداد شناسائی شده در المان قرار دهید تا اختلاف فاحش در این زمینه را درک کنید.

آمار رسمی نشان می دهد که تعداد بازیکنان مستعد فوتبال در کشور جزایر سلیمان بیش از تعداد بازیکنان مستعد در قطر است، کشوری که زیکو درباره فوتبالش می گوید: این کشور اصولاً فوتبال ندارد.

ابتدای سال میلادی ۲۰۱۳ بود که روزنامه گاردین گزارش داد: ۴۴ کارگر نپالی زیر سایه بدترین شرایط کاری جان باختند، آن ها نه پاسپورت و نه شناسنامه داشتند، حتی اجساد آن ها به خانواده هایشان تحویل داده نشد و گزارش گر انگلیسی که این اطلاعات را از یک سرباز عالی رتبه در ارتش قطر دریافت کرده بود، بعدها بارها به مرگ تهدید شد.

اتهام رشومخواری چند میلیون دلاری در قطر مطرح و بارها با اسناد مختلف اثبات شد اما جالب این‌جا است که با این موضوع ثابت شده هیچ برخوردی نمی‌شود و هم‌زمان مقامات فیفا و یوفا به اتهامات کاملاً ثابت نشده مجرم شناخته شده و محکوم می‌شوند.

۱۲۱ مورد مشکوک به پول‌شوئی در بانک‌های سوئیس از سوی ثروتمندان قطری گزارش می‌شود و حتی یک مورد هم از سوی دادستانی سوئیس پیگیری نمی‌شود.

در کشوری که شاید بیش‌تر شبیه به یک شهر است، باید فقط رانندگی کرد و پیاده روی در خیابان‌های داغ آن غیرممکن است. استادیوم‌هایی را می‌بینید که قرار است ساخته شوند اما هنوز در تلی از گرد و خاک فرو رفته‌اند و قطری‌ها همچنان ماکت خوش رنگ و زیبا و نورپردازی شده آن را زیر کولر پر قدرت لابی یک هتل نه چندان بین‌المللی به تو نشان می‌دهند.

تا کنون نزدیک به ۲۰۰ میلیارد دالر برای جام جهانی هزینه شده و اگر این رقم کاملاً غیر منطقی است، بد نیست به این نکته هم توجه داشته باشید که اعطای میزبانی به کشوری مثل قطر هم کاملاً غیر منطقی بوده است.

این کشور پیشرفت می‌کند، شکی در این نیست، شبکه عظیمی از راه‌آهن و شبکه ریلی شهری در حال ساخت است، هتل‌های شیک و زیبا و برج‌ها و مراکز خریدی که یکی پس از دیگری افتتاح می‌شوند، همه چیز خوب است اما سؤال کشور‌های صاحب فوتبال هنوز به قوت خود باقی است و آن این‌که چرا این کشور باید میزبان شود تا مجبور باشد به استانداردهای جهانی برسد، مگر میزبانی جام جهانی گزینه‌ای لازم و کافی برای اجبار کشورها جهت حرکت به سمت روزهای خوب است؟

قطر حامی مالی بارسلونا است، فروشگاه‌های زیبای فروش محصولات باشگاه پاری سن ژرمن در خاک آن افتتاح می‌شود اما مثل سرابی که در صحرائی دور افتاده مشاهده می‌شود، قطر نیز از همین قانون پیروی می‌کند.

بنیاد ورزشی و آکادمی فوتبال اوپن نیز از دیگر آکادمی‌هایی است که با ثروت میلیاردی قطری‌ها گشایش یافته و در خدمت تیم‌های پایه است. پاندهای بلژیکی که حالا زیر چتر آکادمی اسپایر خدمات خود را به فوتبال قطر می‌فروشند. در واقع دیتلر اشتفان مدیریت این مجموعه سهام کامل این آکادمی و بنیاد ورزشی را به مالک آکادمی اسپایر قطر فروخته است.

جالب این‌که ۶ بازیکن از تیم ملی امید قطر پرورش یافته آکادمی اسپایر به مدیریت ایوان براوو هستند، مردی که در آکادمی رئال مادرید نیز سابقه مربیگری و فعالیت دارد.

این آکادمی در سال ۲۰۰۴، در قطر تأسیس شد و هدف اصلی از راه‌اندازی آن پرورش بازیکنان استاندارد برای تیم ملی قطر بود. بعدها بنیاد ورزشی و فرهنگی اسپایر نیز در همان محل افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید.

قطری‌ها بزرگان دنیای فوتبال از جمله مارادونا و پله را به کشور خود دعوت می‌کنند، مدیران کارخانجات MBA با تکنولوژی‌های روز خود وارد قطر می‌شوند و بازار این کشور را تسخیر می‌کنند، ابرستارگان NBA راهی قطر می‌شوند، مدیران ارشد آکادمی رئال مادرید مورد استقبال مقامات سیاسی قطر قرار می‌گیرند و در این میان خبرنگاران از خود می‌پرسند اینان این همه هزینه می‌کنند که چه حقیقتی را پنهان کنند؟

و البته هر کسی که مدتی در قطر زندگی کند و بتواند به لایه‌های پنهان این کشور کوچک نفوذ کند، به راحتی متوجه آن حقیقت پنهان شده خواهد شد، حقیقتی که بوی تعفن اجساد کارگران نیالی را می‌دهد، حقیقتی که اقلیتی مذهبی یا قومی را تحت فشار قرار می‌دهد و ویتروینی که نورهای رنگی آن برای اروپائیان آزاردهنده و تکراری است.

نتیجه گیری

براساس آخرین سرشماری ها جمعیت قطر ۲/۶ میلیون نفر است که بخش مهمی از آن ها را کارگران خارجی تشکیل می دهند. مجله فوربز این کشور را ثروتمندترین کشور جهان معرفی کرده است. قطر بالاترین شاخص توسعه انسانی بین کشورهای جهان عرب را داراست. درآمد بالای گاز و جمعیت کم در این کشور یک ساختار رفاهی بی نظیری را برای شهروندان قطری ایجاد کرده است. درآمد سرانه این کشور حدود ۱۳۰ هزار دالر است و این کشور را از نظر این شاخص در رتبه اول جهان قرار می دهد، نکته ای که می تواند نشان دهنده بازاری بزرگ و پر سود در این کشور باشد، بازاری که حالا باید دید آیا ایران می تواند سهم مهمی از سفره آن را از آن خود کند؟

شورای همکاری خلیج فارس سال ۱۹۸۱، برای کاستن از وابستگی شش کشور منطقه خلیج فارس به امریکا و بریتانیا تشکیل شد، اما به مرور زیر تسلط ریاض قرار گرفت.

مشکل عربستان سعودی و امارات و دیگر کشورهای عرب سنی در این است که امیرنشین قطر روابط نسبتاً عملگراییانه ای را با ایران شیعه پیگیری کرده است.

کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از این خشمگین هستند که قطر چند صد میلیون دالر وجه نقد در یک مبادله زندانی به شبه نظامیان ایرانی و افراطیون سنی در منطقه داده است.

ریاض می کوشد قطر را در خط دیگر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در مسیر انزوای ایران قرار بدهد.

قطر احتمالاً با اخراج اعضای حماس، گروه های شبه نظامی فلسطینی، اخوان المسلمین و احتمالاً ساکت کردن شبکه تلویزیونی الجزیره در جهت کاهش تنش گام بر خواهد داشت. فشارهای عربستان سعودی در عین حال می تواند نتیجه معکوس داشته و قطر را بیش از پیش به سوی ترکیه یا ایران سوق بدهد و همچنین دیگر اعضای شورای همکاری خلیج فارس مانند کویت و عمان را ناخشنود کند.

قطر همچون دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس اقتصادی وابسته به نفت دارد. این در حالی است که با داشتن تنها ۱۵ میلیارد بشکه نفت خام می تواند تا ۲۳ سال دیگر از این ذخیره انرژی برای توسعه اقتصادش بهره ببرد. امروزه نفت ۸۵ درصد از درآمد صادراتی قطر را تشکیل می دهد و ۶۰ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور آسیائی با درآمد نفتی ایجاد شده است.

در کنار نفت، قطر یکی از بزرگترین دارندگان گاز طبیعی در جهان است. این کشور ۷۰۰۰ کیلومتر مکعب ذخیره گاز طبیعی دارد که معادل ۵ درصد از کل ذخایر گاز طبیعی جهان است. امروزه قطر نه به دلیل حجم ذخایر نفتی، بلکه به دلیل پتانسیل بالا در تولید و صادرات گاز طبیعی و گاز طبیعی مایع مورد توجه سرمایه داران بزرگی همچون امریکا است.

اقتصاد قطر یکی از صنعتی ترین اقتصادهای حوزه خلیج است. به گزارش مقامات اقتصادی، ۸۱ درصد از اقتصاد قطر را صنعت، ۱۸/۸ درصد را بخش خدمات و ۰/۲ درصد را کشاورزی تشکیل می دهد.

به گزارش واحد مطالعات اقتصادی EIU کشور قطر از نظر فرصت های بازاری، سیاست های دولتی برای واحدهای تولیدی کوچک و قدرت رقابت در جهان، سیاست های دولت برای سرمایه گذاران خارجی، سطح کنترل بر تجارت و نرخ تبادل ارز، مالیات ها، تأمین مالی طرح ها، بازار کار و زیرساخت ها در موقعیتی است که توجه بسیاری از سرمایه گذاران را به خود جلب می کند.

از طرف دیگر، ثبات اقتصادی این کشور حوزه خلیج نیز یکی دیگر مسابلی است که ریسک سرمایه گذاری را کاهش می دهد و سبب می شود هر روز بر شمار سرمایه گذاران خارجی در این کشور افزوده شوند.

صبح الاحمد الجابر الصباح، امیر کویت هشدار داده ادامه تنش میان کشورهای حوزه خلیج فارس ممکن است به پیامدهائی نامطلوب بینجامد. او که کشورش تلاش‌های میانجی‌گریانه‌ای را برای حل تنش دیپلماتیک میان کشورهای حوزه خلیج فارس طی سال‌های گذشته آغاز کرده گفت: ما نسلی هستیم که شورای همکاری خلیج فارس را ۳۷ سال پیش بنیان‌گذاری کردیم. برای ما سخت است ببینیم که اعضای این شورا دچار اختلاف شده‌اند؛ اختلافاتی که عواقبی ناگوار به دنبال خواهد داشت.»

از سوی دیگر، سفیر قطر در استرالیا درباره هرگونه اقدام نظامی علیه کشورش هشدار داد و این امر را «دیوانگی» دانست که همه منطقه خلیج فارس را ویران خواهد کرد.

ناصر آل خلیفه سفیر قطر در استرالیا، در مصاحبه با شبکه تلویزیونی العربی تأکید کرد: قطر لقمه آسانی نخواهد بود و برگ‌های برنده‌ای دارد که آن را علیه همسایگانش استفاده نکرده است. او تصریح کرد: جامعه بین‌المللی اجازه هرگونه تشدید تنش در منطقه را نخواهد داد. سفیر قطر هشدار داد که همگان از چنین رویارویی زیان خواهند دید.

ناصر آل خلیفه در پاسخ به سؤالی درباره ماهیت تحرک دیپلماتیک قطر گفت: این تحرک از آغاز بحران ادامه دارد و متوقف نشده است. هدف از این تحریک ایجاد راه حلی است که همه را راضی کند زیرا این بحران خطرناک است و خطرناکتر از بحرانی است که کشورهای عرب حوزه خلیج فارس بعد از تجاوز به کویت در سال ۱۹۹۰ میلادی دچار آن شدند.

وی در پاسخ به این سؤال که اگر روند امور به بن‌بست برسد، قطر چه برگه‌های برنده‌ای در دست دارد، گفت: ما برگه‌هایی داریم اما نمی‌خواهیم همه برگه‌ها را علیه همسایگان به‌کار بگیریم. همگان در این رویارویی ضرر می‌کنند. این دیگران هستند که از این امر سود می‌برند. بحران دیده‌ها را به‌روی بسیاری از مسائل در کشورهای شورای همکاری باز کرده است.

وی با اشاره به صدور نفت و گاز از قطر به شمار زیادی از کشورها گفت: قطر ۲۵ درصد نیاز گازی این کشورها را تأمین می‌کند و اکثر نیازهای انرژی جاپان، کوریا، چین، هند، ایتالیا، اسپانیا و انگلیس را برطرف می‌کند. قطر یک کشور منزوی در جهان نیست و نفوذ و منافع خودش را دارد.

اتهاماتی که درباره حمایت از تروریسم به قطر زده می‌شود این کار همه کشورهای منطقه و حامیان جهانی آن‌هاست و تازگی ندارد. چرا که همه کشورهای منطقه در شسروکوب و خشونت، جنگ و تروریسم سال‌هاست که با همدیگر مسابقه می‌دهند. اوضاع هولناک افغانستان، لیبیا، عراق و سوریه، نتیجه اقدامات تروریسم دولتی و غیردولتی است.

نهایتاً عربستان، به‌دنبال احیای نقش کلیدی خود در شورای همکاری خلیج فارس است. قطر هم سال‌هاست سیاست استقلال از عربستان و سایر کشورهای منطقه را دنبال می‌کند و می‌خواهد قدرت منطقه‌ای باشد. از این‌رو، برای هر دو کشور، کوتاه آمدن کار آسانی نیست و در این میان حکومت‌های ترکیه و ایران نیز به این بحران دامن می‌زنند!

دوشنبه نهم مرداد [اسد] ۱۳۹۶ - سی و یکم جولای ۲۰۱۷